

4/910
JUS

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

3

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

3

mart

1974.

strana 81—114

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Cara Uroša 54
Beograd
Telefon 634-322
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboljub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK ZA ŠTAMPU

Marija KRISTARIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd

Cena pojedinom primerku din. 12. —

Godišnja pretplata din. 120. — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah. br. 933 ili na evidentni ra-
čun 60805-845-614

Telefon 641-965

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—55/73—02 od 1. I 1973. godine ovo iz-
danje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

Sovjetska standardizacija i
sovjetski znak kvaliteta robe
(Stanko Savić, dipl.ing.) 83

Usavršavanje oblika propagande
standardizacije u zemljama članicama SEV-a
(Dragica Kostić, dipl. ing.) 92

Anotacija predloga standarda
za javnu diskusiju iz oblasti:
— sinterovanih metalnih materijala 94
— bakra i bakarnih legura 94
— nameštaja 95
— metode ispitivanja čaja 97

ispravke, izmene i dopune
— ispravka u standardu JUS C.B5.027 98

Objavljeni jugoslovenski standardi 99

Međunarodna standardizacija
— primljena dokumentacija 103
— kalendar zasedanja 105
— ISO informacije 110

Pregled važnijih inostranih
standarda 113

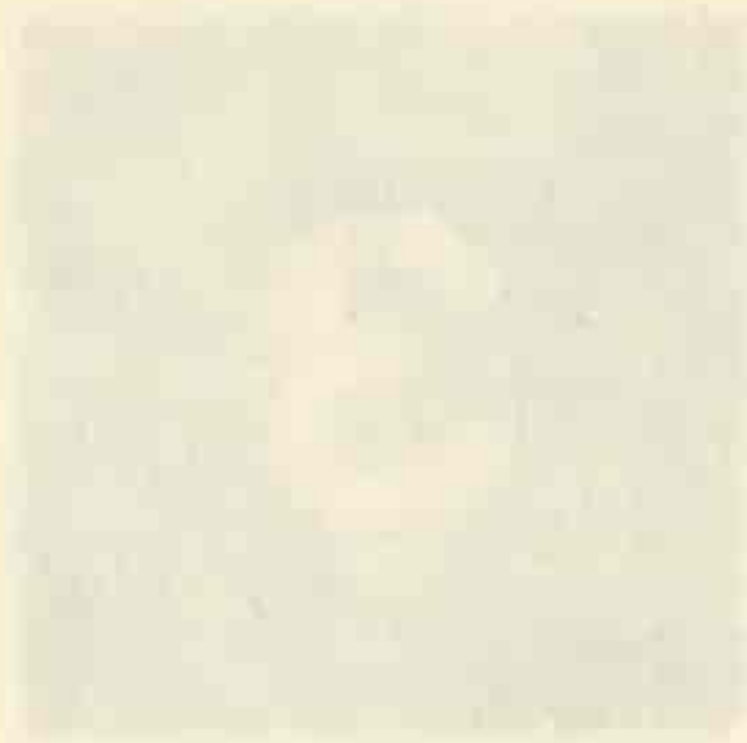
standardizacija

Bilten Jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — Beograd

mart

1974

strana 81—114

pozivamo sve naše čitaoce, saradnike iz oblasti
standardizacije, stručnjake svih grana privrede

na saradnju u našem
biltenu »standardizacija«

dopise, članke, pitanja, mišljenja i predloge slati
na adresu izdavača.

Redakcija

sovjetska standardizacija

i sovjetski znak kvaliteta robe

Stanko Savić, dipl. ing.

osnovni ciljevi sovjetske standardizacije

Osnovni ciljevi sovjetske standardizacije sastoje se u sledećem:

- ubrzati tehnički progres, povećati i učiniti efikasnijom proizvodnju a s tim u vezi i produktivnost rada, naročito inženjerskog i rukovođećeg kadra,
- poboljšati kvalitet proizvodnje i obezbediti njen optimalni nivo,
- obezbediti uslove za povećanje izvoza proizvoda visokog kvaliteta koji odgovaraju potrebama svetskog tržišta,
- usavršiti organizaciju rukovođenja privredom i utvrditi racionalnu nomenklaturu proizvoda koji idu na tržište,
- omogućiti specijalizaciju u oblasti projektovanja i proizvodnje,
- racionalno koristiti fondove u proizvodnji i ekonomske i druge resurse,
- obezbediti zaštitu životne sredine i zaštitu na radu,
- ubrzati razvitak međunarodne ekonomsko-tehničke saradnje.

kategorije sovjetskih standarda

Sovjetski standardi razvrstani su u četiri kategorije:

- državni standardi SSSR, GOST,
- granski standardi, OST,
- republički standardi, RST,
- standardi preduzeća, STP.

Sovjetski standardi su sa obaveznom primenom, u granicama njihovog dejstva.

GOST — državni standardi obavezni su i primenjuju se u svim preduzećima i organizacijama, kao i u ustanovama saveznog, republičkog i lokalnog značaja, bez obzira na privrednu granu.

GOST-standarde utvrđuje Komitet standarda pri Ministarskom savetu SSSR.

GOST-standardi koji se odnose na specijalnu odeću i obuću, zatim proizvode koji se koriste kao zaštitna sredstva, i druge slične proizvode, utvrđuje

Komitet standarda u saradnji sa Centralnim odborom sindikata.

OST — granski standardi obavezni su za sva preduzeća i organizacije date grane privrede, a takođe i za preduzeća i organizacije drugih grana (naručioca) koje koriste ove proizvode.

OST-standarde utvrđuje odgovarajuće ministarstvo u granicama svojih ovlašćenja.

RST — republički standardi obavezni su za sva preduzeća i organizacije republičkog i lokalnog značaja date republike, nezavisno od toga kome su potčinjeni.

RST-standarde utvrđuje republički ministarski savet, ili, na zahtev saveta, republičko odeljenje za plan.

STP — standardi preduzeća obavezni su samo za dato preduzeće.

STP-standarde utvrđuje rukovodstvo preduzeća.

predmet sovjetske standardizacije

Predmet sovjetske standardizacije su industrijski proizvodi, zatim pravila, uslovi, metode, termini i slično, koji najčešće imaju mnogostruku primenu u nauci, tehnici, industriji i poljoprivredi, mašingradnji, transportu, kulturi, zaštiti zdravlja i drugim sferama nacionalne privrede.

Utvrđeni uslovi kvaliteta i karakteristične osobine u standardima moraju odgovarati poslednjim dostignućima nauke, tehnike i proizvodnje, zasnovanim na naučno-istraživačkim i opitno-konstruktorskim radovima koji se, po pravilu, moraju završiti izradom normativno-tehničke dokumentacije. Svi pokazatelji, karakteristične osobine i uslovi kvaliteta moraju odgovarati i preporukama SEV-standarda prihvaćenim od SSSR, a takođe moraju biti uzete u obzir i preporuke Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO.

U standardima, uporedo sa uslovima za tipove i vrste proizvoda serijske i masovne izrade, predviđaju se i novi progresivni uslovi koji bi bili iznad dostignutog nivoa proizvodnje, sa ograničenim rokom za njihovo uvođenje.

Za pojedine važnije vrste proizvoda, uporedo sa postojećim važećim standardima utvrđuju se i per-

spektivni standardi sa pokazateljima i uslovima koji odgovaraju najvišem naučno-tehničkom nivou.

U standardima se moraju predvideti objektivni pokazatelji kvaliteta, sigurnosti i veka trajanja, kao i estetska svojstva proizvoda.

GOST- standardi moraju da obuhvate prvenstveno proizvode masovne i visokoserijske proizvodnje, zatim proizvode atestirane od odgovarajućih institucija i proizvode namenjene izvozu. GOST-standardi moraju, takođe, da obuhvate, i propise, uslove kvaliteta, definicije, označavanje i sl., čije postojanje je neophodno za obezbeđenje optimalnog kvaliteta proizvodnje i jedinstvenosti i uzajamne povezanosti različitih oblasti nauke, tehnike, kulture i dr.

OST-granski standardi utvrđuju se za proizvode koji nisu predmet GOST-standarda, za tehnološku opremu, instrumente i aparate specifične za tu granu industrije, za tehnološke uslove i tipove tehnoloških procesa koji se primenjuju u datoj industrijskoj grani, a takođe i za propise, uslove kvaliteta, definicije, termine i oznake čije usaglašavanje je neophodno za obezbeđivanje uzajamne povezanosti u proizvodno-tehničkoj delatnosti preduzeća i ostalih zainteresovanih organizacija u datoj grani industrije.

Izuzetno, granski standardi mogu biti doneseni za:

- mašine, opremu, instrumente i aparate koji se koriste pri obradi sirovina i maloserijskoj proizvodnji u datoj grani industrije,
- za pojedine oblike proizvoda čija upotreba je vremenski ograničena,
- za pojedine oblike proizvoda koji pripadaju grupi jednorodnih proizvoda, a za koje su osnovne karakteristične osobine i metode kontrole propisane GOST-standardima,
- za tehnološke uslove i tipove tehnoloških procesa u okviru date grane,
- uslove kvaliteta i metode ispitivanja, koji se odnose na proizvode, a primenljive su samo u datoj grani.

Granski standardi, takođe, mogu da predvide ograničenja, npr. u pogledu primene uslova kvaliteta, nomenklature i sl., ili da u postojećim GOST-standardima prošire pojedine odredbe prilagođene osobenostima koje važe za datu granu industrije, pod uslovom da to ne narušava dati niz parametara (npr. mera) i ne snižava stepen iskorišćenja predviđen u GOST-standardima.

Za slučajeve kada nedostaju neophodni granski standardi, a neophodno je utvrditi propise i uslove specifične samo za pojedina preduzeća, mogu se na nivou odgovarajućeg ministarstva doneti tzv. tehnički uslovi (RTM).

RST-republički standardi utvrđuju se za proizvode preduzeća saveznog, republičkog i lokalnog značaja koja su u nadležnosti republike, sa izuzetkom proizvoda koji su predmet GOST- i OST-

standarda. Za nomenklaturu proizvoda za koje se donose republički standardi, saglasnost daje Komitet standarda i ministarstvo odgovarajuće grane industrije.

Izuzetno, predmet republičkih standarda mogu biti:

- sirovine i drugi materijali, goriva i rudna bogatstva republike,
- pojedini tipovi i vrste (modeli) proizvoda masovne ili serijske proizvodnje u isključivoj nadležnosti republičkog ministarstva,
- uslovi koji se odnose na rekonstrukciju mašina i opreme iz društvenog standarda i usluga koje se pružaju naseljima i organizacijama,
- propise u smislu izrade proračuna i projekata proizvodnje specifične za datu privrednu granu u republici.

Republički standardi se, mogu takođe utvrđivati za proizvode koji su zaštićeni i imaju nacionalni karakter, a proizvedeni su u preduzećima republičkog ili lokalnog značaja.

STP-standardi preduzeća mogu se donositi za sastavne delove proizvoda i druge delove koji se mogu koristiti samo u datom preduzeću. Standardi obuhvataju propise, uslove kvaliteta i metode ispitivanja za delove proizvoda.

Izuzetno, predmet standarda preduzeća mogu biti:

- detalji, montažni delovi i agregati koji čine sastavni deo proizvodnje u preduzeću,
- uslovi kvaliteta i metode ispitivanja u oblasti obrade datih proizvoda,
- tehnološki uslovi proizvodnje, tipski tehnološki procesi, zatim oprema i instrumenti.

Standardima preduzeća mogu se, takođe, predvideti i određena ograničenja u pogledu primene nomenklature za sastavne delove proizvoda, montažne delove, za materijal i uslove predviđene GOST-standardima, granskim ili republičkim standardima, ali prilagođenim potrebama preduzeća, s tim da se pri tome ne remeti niz datih veličina, ne smanjuje kvalitet proizvoda i ne pogoršava stepen iskorišćavanja predviđen GOST-standardima, republičkim ili granskim standardima.

vrste sovjetskih standarda

Sovjetski standardi razdeljeni su u 13 vrsta.

Standardi koji se odnose na tehničke uslove, odnosno zahteve proizvoda. Ovim standardima obuhvaćeno je sledeće:

- svestrani tehnički uslovi pri proizvodnji i korišćenju proizvoda,
- karakteristične osobine proizvoda,
- pravila preuzimanja proizvoda,
- metode proveravanja kvaliteta proizvoda,

- način označavanja i pakovanja, transporta i lagerovanja proizvoda,
- rok garancije upotrebe, odnosno vek trajanja proizvoda.

Ako se navedeno odnosi na grupu proizvoda, tada su to standardi koji nose oznaku »OPŠTI TEHNIČKI USLOVI«. U takvim slučajevima, na osnovu ovih standarda mogu se izraditi tzv. TEHNIČKI USLOVI za pojedinačne proizvode iz date grupe proizvoda, a u ovim uslovima mogu se dati i dopunski zahtevi.

Standardi koji se odnose na mere (nizove veličina) obuhvataju sledeće:

- utvrđuju mere i razmere niza proizvoda u pogledu njihovih osnovnih eksploatacionih karakteristika na bazi kojih se mora proizvod projektovati po tipovima, modelima i oznakama u određenoj grani proizvodnje.

Standardi koji se odnose na tip i osnovne mere proizvoda obuhvataju sledeće:

- utvrđuju tip proizvoda po njegovim osnovnim merama i drugim eksploatacionim karakteristikama, s tim, da se naporedo ukaže i na tipove i vrste proizvoda serijske ili masovne proizvodnje koja je osvojena, zatim na nove savremenije tipove i vrste proizvoda koji mogu dati doprinos daljem razvitku tehničkog progressa i porastu proizvodnje.

Standardi koji se odnose na konstrukciju i razmere proizvoda obuhvataju sledeće:

- utvrđuju konstruktivna ostvarenja i osnovne razmere za određenu grupu proizvoda, u cilju unifikacije i obezbeđenja zamenljivosti pri razradi konkretnih tipiziranih razmera, modela i sl.
- za pojedinačne delove, montažne jedinice i agregate mašina i naprava, a takođe i za tehnološku opremu i instrumente, u cilju ekonomisanja pri projektovanju i osvajanju novih proizvoda u različitim preduzećima, ovi standardi mogu sadržati i radne mere, razmere i tehničke uslove neophodne i zadovoljavajuće pri izradi i prijemu — preuzimanju ovih delova, montažnih jedinica i agregata.

Standardi koji se odnose na razne oznake obuhvataju sledeće:

- nomenklaturu oznaka,
- hemijski sastav materijala (sirovina),
- u posebnim slučajevima i osnovne eksploatacione karakteristike proizvoda na koje se ove oznake odnose.

Standardi koji se odnose na asortiman proizvodnje obuhvataju sledeće:

- geometrijske odlike proizvoda,
- razmere proizvoda.

Standardi koji se odnose na tehničke zahteve proizvoda obuhvataju sledeće:

- tehničke zahteve u pogledu kvaliteta proizvoda,

- tehničke zahteve u pogledu veka trajanja proizvoda,
- tehničke zahteve u pogledu sigurnosti proizvoda,
- zahteve u pogledu spoljnog estetskog izgleda proizvoda zavisno od njegove osnovne namene, zatim garantni rok i rok upotrebe proizvoda.

Standardi kojima se utvrđuju tehnički zahtevi opšteg značaja za grupu proizvoda bez ukazivanja na pojedine vrste proizvoda, nose naslov OPŠTI TEHNIČKI ZAHTEVI.

Standardi koji se odnose na prijem robe obuhvataju sledeće:

- način prijema proizvoda iz grupe proizvoda kako bi se obezbedila jedinstvenost pri prijemu proizvoda po količini i kvalitetu, vrstama i postupcima ispitivanja.

Standardi koji se odnose na metode ispitivanja proizvoda obuhvataju sledeće:

- redosled izdvajanja uzoraka za ispitivanje,
- metode ispitivanja (priprema, analiza, merenja) garantovanih eksploatacionih karakteristika određene grupe proizvoda.

Na ovaj način postiže se jedinstvenost u pogledu ocene dobivenih rezultata.

Standardi koji se odnose na način označavanja, pakovanja, transporta i čuvanja (lagerovanja) robe obuhvataju sledeće:

- način označavanja proizvoda iz određene grupe proizvoda, s tim da se korisniku proizvoda pruži potpuna informacija o osnovnim karakteristikama proizvoda,
- način pakovanja proizvoda, uzimajući u obzir i estetsku stranu pakovanja,
- način održavanja-čuvanja proizvoda u uslovima koji sprečavaju da ne dođe do promene osobina i kvaliteta pri transportu i lagerovanju.

Standardi koji se odnose na aparate za kontrolu tačnosti mernih uređaja i metode provere tačnosti rada ovih uređaja obuhvataju sledeće:

- metode najefikasnijeg načina ispitivanja — provere mernih aparata,
- uređaje na kojima se ova provera vrši,
- način održavanja ovih uređaja.

Na ovaj način obezbeđuje se tačnost merenja mernih uređaja i jedinstvenost pri oceni dobivenih rezultata.

Standardi koji se odnose na uslove eksploatacije opreme i uslove remonta opreme obuhvataju sledeće:

- opšta pravila za korišćenje date opreme,
- opšta pravila pri remontu date opreme,
- uslove koje treba ispuniti da bi se na datoj opremi mogli proizvoditi aparati i mašine koje zadovoljavaju eksploatacione garantovane karakteristike za datu grupu aparata i mašina.

U izuzetnim slučajevima, standardima se propisuju i načini sastavljanja i rastavljanja složenih delova na mestu eksploatacije.

Standardi koji se odnose na tipizirane tehnološke procese obuhvataju sledeće:

- postupke tehnoloških operacija pri izradi proizvoda iz određene grupe ili vrste proizvoda u cilju uvođenja i obezbeđenja savremene tehnologije i jedinstvenog nivoa kvaliteta proizvoda,
- sredstva za proizvodnju i sredstva za kontrolu u proizvodnji na koju se odnose tipizirani tehnološki procesi.

rok važnosti sovjetskih standarda i njihova revizija

Na svakom sovjetskom standardu naznačen je i datum stupanja na snagu. Nakon pet godina od dana stupanja na snagu obavezno se mora izvršiti revizija standarda. Pod revizijom podrazumeva se provera datih veličina i odredaba, a da se ne izvrše nikakve izmene i dopune postojećeg standarda, zatim manje ili veće izmene i dopune, kao i bitne izmene i dopune standarda.

U nekim od sovjetskih standarda, pored datuma stupanja na snagu, naznačen je i datum isteka roka važnosti koji je po pravilu mnogo kraći od pet godina, a najčešće iznosi jednu do tri godine od dana stupanja na snagu standarda.

Skraćeni rokovi su rezultat kompromisnih rešenja. Naime, događa se da proizvođač predlaže za određeni proizvod jedan nivo kvaliteta, a potrošač zahteva drugi, obično viši nivo kvaliteta za dati proizvod. U tom slučaju nalazi se kompromisno rešenje i u standard se unose vrednosti koje samo delimično mogu da zadovolje obe zainteresovane strane. Praktično, vreme od dana stupanja na snagu do isteka skraćenog roka važnosti standarda mora da se iskoristi u traženju novih rešenja u proizvodnji, u cilju poboljšanja kvaliteta proizvoda. Standard se može doneti i za proizvode nižeg kvaliteta. U ovim slučajevima strogo se ograničava rok važnosti standarda i od proizvođača se zahteva da pronađe način i puteve da poboljša kvalitet proizvoda. Ako se do isteka roka važnosti standarda rešenje ne nađe, obustavlja se proizvodnja takvog proizvoda.

sistem organizovanja rada sovjetske standardizacije

U radu sovjetske standardizacije učestvuju tri grupe organizacija:

- svesavezne organizacije za standardizaciju i njihove službe,

- službe za standardizaciju u granama industrije,
- službe za standardizaciju u saveznim republikama.

Svesavezne organizacije za standardizaciju i njihove službe

Ovoj grupi pripadaju:

- Komitet za standarde, mere i merne pribore,
 - vodeće i bazne organizacije za standardizaciju.
- Komitet za standarde, mere i merne pribore (Komitet standarda) je svesavezni organ koji je odgovoran za rad po pitanjima i problemima standardizacije u SSSR. Komitet standarda je odgovoran za stanje i dalji razvitak standardizacije, za obezbeđenje jedinstva u sistemu mera i mernih jedinica, za sprovođenje jedinstvene tehničke politike u oblasti standardizacije čiji cilj je uvođenje tehničkog progressa u narodnoj privredi, usavršavanje proizvodnje i poboljšanje kvaliteta proizvodnje i proizvoda.

U okviru Komiteta standarda rade:

- naučno-istraživački instituti i njihove filijale, konstrukcioni biro i opitno-eksperimentalne jedinice,
- organizacije koje za rad pri saveznim, republičkim, autonomnim i drugim organima izvršne vlasti imaju ovlašćenja Komiteta standarda,
- organizacije koje se bave izdavačkom delatnošću i odgovorne su za štampanje i izdavanje standarda, instrukcija, priručnika po svim problemima iz oblasti standardizacije, održavanja merne tehnike, proveravanja mernih pribora, izdavanje kataloga sovjetskih standarda i standarda drugih zemalja kao i međunarodnih standarda i druge normativno-tehničke dokumentacije, zatim izdavanje naučno-tehničkih biltena (»Standardi i kvalitet«, »Merna tehnika«), i drugih publikacija iz oblasti standardizacije i kvaliteta proizvodnje i proizvoda.

Obaveze vodećih organizacija u oblasti standardizacije ispunjavaju sledeći naučno-istraživački instituti Komiteta standarda:

- VNIIS — Svesavezni naučno-istraživački institut za standardizaciju; ovaj institut razrađuje naučno-tehničku i ekonomsku osnovu standardizacije, perspektivne planove kompleksne standardizacije sirovina, poluproizvoda i gotovih proizvoda, jedinstvene metode ispitivanja industrijske proizvodnje, probleme međugranske standardizacije, kao i obavlja ekspertize pokazatelja u proizvodnji i tehničko-ekonomske efekte standarda u primeni;
- VNIINMAŠ — Svesavezni naučno-istraživački institut za *normalije* u mašingradnji; ovaj institut se bavi problemima međugranske unifikacije, agregacije i standardizacije u mašingradnji i koordinira rad u toj oblasti;

- VNIKI — Svesavezni naučno-istraživački institut tehničkih informacija, klasifikacije i kodifikacije; ovaj institut vodi naučno-tehničku informaciju po pitanjima standardizacije i povećanja kvaliteta proizvodnje, sistematsko popunjavanje fonda standarda, kao i razradu jedinstvenog sistema klasifikacije i kodifikacije tehničko-ekonomskih informacija i terminologije;
- VNIC SSD — Svesavezni naučno-istraživački centar standardnih i izvedenih veličina; ovaj institut organizuje određivanje pouzdanih veličina fizičkih konstanti i karakterističnih svojstava materijala i proizvoda i obezbeđuje etalone i priručnike sa danim veličina koji su neophodni pri projektovanju i izradi proizvoda i pri vođenju tehnoloških procesa;
- VNIC SO — Svesavezni naučno-istraživački centar za standardne obrasce; ovaj centar ima zadatak da rukovodi radom na izradi standardnih obrazaca za pojedine vrste materijala i proizvoda za potrebe u svim privrednim delatnostima;
- METROLOŠKI institut Komiteta standarda razrađuje državne standarde iz oblasti sistema jedinica mera i radi na usavršavanju državnih etalona jedinica mera na osnovu određivanja fizičkih konstanti i osobina materijala i proizvoda za koje se zahteva najveći stepen tačnosti, zatim na sistematskom sređivanju i čuvanju ovih etalona, kao i na problemima uvođenja jedinstvene normativne dokumentacije koja se odnosi na standardne metode i sredstva za primenu metoda ispitivanja i na problemima koji se odnose na metode ocenjivanja standardne greške pri merenju;
- VIFS — Svesavezni informacioni fond standarda i tehničkih propisa (uslova); u saradnji sa odeljenjima u republikama, prikuplja i čuva standarde i tehničke propise svih proizvoda u SSSR, kao i standarde drugih zemalja i sprovodi registraciju svih državnih (GOST), granskih (OST), republičkih (RST) i standarda preduzeća (STP) i drugih normativno tehničkih dokumenata;
- VNIK — Svesavezni naučno-istraživački institut Komiteta standarda; ovaj institut razrađuje naučno-tehničko rukovođenje svim radovima na obezbeđenju nadzora nad radom merne tehnike i na proveravanju mera i mernih pribora.

Vodeće i bazne organizacije za standardizaciju

Vodeće i bazne organizacije za standardizaciju pripadaju opštesaveznim organima i službama i zadatak ovih organizacija je da koordiniraju radove na polju standardizacije, kao i da obezbede tehničko jedinstvo u svim granama narodne privrede.

Službe za standardizaciju u pojedinim granama privrede

Savezna granska ministarstva rukovode radom službi granske standardizacije. U ove spadaju:

- odeljenja za standardizaciju pri ministarstvu,
- vodeće (bazne) organizacije za standardizaciju,
- naučno-istraživačka i konstrukciona odeljenja (laboratorije, biro) za standardizaciju pri naučno-istraživačkim institutima i projektantskim organizacijama ili fabrikama.

Savezna granska ministarstva u oblasti standardizacije ovlašćena su:

- da razrađuju i predlažu donošenje GOST-standarda,
- da obezbeđuju primenu GOST-standarda,
- da donose granske (OST) standarde i normativno-tehnička dokumenta granskog značaja za proizvodnju i proizvode za koje nisu doneti GOST-standardi.

Republičke službe za standardizaciju

Organizaciju i radove u oblasti standardizacije u republikama sprovode sledeće službe:

- republičke laboratorije za kontrolu primene standarda i merne tehnike,
- odeljenja za standardizaciju pri sektoru za privredno planiranje u republici,
- odeljenja za standardizaciju pri republičkim ministarstvima,
- republičke vodeće (bazne) organizacije za standardizaciju,
- naučno-istraživački i konstrukcioni biro) pri naučno-istraživačkim institutima.

Republičke službe za standardizaciju ovlašćene su:

- da razrađuju i predlažu donošenje GOST- i OST-standarda,
- da donose republičke standarde (RST) i normativno-tehnička dokumenta.

Služba za standardizaciju u preduzećima

U oblasti standardizacije svako preduzeće može:

- da priprema predloge standarda svih kategorija i tehničke uslove,
- da radi na unifikaciji i standardizaciji gotovih proizvoda,
- da priprema predloge revizije standarda svih kategorija i tehničkih uslova
- da radi na unifikaciji i standardizaciji gotovih proizvoda, pojedinih delova i montažnih jedinica,
- da donosi standarde preduzeća (STP) u pogledu normi, propisa i uslova koji su važeći za sve organizacione jedinice preduzeća.

— da donosi tehničke uslove za pojedine proizvode za koje ne postoje standardi odgovarajuće kategorije.

U preduzeću ove zadatke sprovode konstrukciona i naučno-istraživačka odeljenja za standardizaciju (laboratorije, biro).

obrazovanje kadrova-specijalista u oblasti standardizacije i metrologije

Danas se u Sovjetskom Savezu pridaje veliki značaj školovanju i podizanju specijalista standardizera i metrologa. Ovaj zadatak obavlja Svesavezni institut za usavršavanje kvalifikacija rukovodećih i inženjersko-tehničkih radnika u oblasti standardizacije, kvaliteta produkcije i metrologije (VISM-Institut).

VISM-institut organizovan je od strane Komiteta standarda SSSR i svoje zadatke sprovodi preko:

- Moskovskog višeg svesaveznog dopisnog fakulteta za usavršavanje kvalifikacija rukovodećih i inženjersko-tehničkih radnika u oblasti standardizacije i kvaliteta produkcije,
- Lenjingradskog svesaveznog dopisnog fakulteta za usavršavanje kvalifikacija inženjersko-tehničkih radnika u oblasti merne tehnike i metrologije.

U VISM-institutu kvalifikacije stiču:

- rukovodioci preduzeća,
- glavni inženjeri,
- rukovodioci konstrukcionih biroa,
- rukovodioci tehnoloških biroa,
- glavni metrolozi preduzeća,
- rukovodioci službe standardizacije,
- načelnici centralnih laboratorija za merenja,
- inženjersko-tehnički kadar koji radi u organizaciji tehničke kontrole u preduzeću i njihovi saradnici,
- radnici zaposleni na radu u oblasti standardizacije,
- nastavni kadar u srednjim i višim obrazovnim ustanovama.

Na ovaj način godišnje se obučiti oko 7.000 standardizera i oko 600 metrologa.

U VISM-institutu organizovano je sistematsko izučavanje najnovijih dostignuća u oblasti nauke i tehnike u zemlji i u svetu i dostignuća u oblasti standardizacije i metrologije.

Planom Instituta predviđeno je 600 časova predavanja prema sledećem rasporedu:

- 100 časova za predmet Opšti osnovi standardizacije,
- 250 časova za predmet Standardizacija u pojedinim granama industrije,
- 60 časova za predmet Metrološka služba u SSSR,

40 časova za predmet Primena i kontrola primene standarda, kvaliteta produkcije i stanja merne tehnike,

90 časova za predmet Ekonomika, naučna organizacija rada i praćenje-evidencija ekonomskog efekta standardizacije u datoj grani industrije

60 časova za proveravanje znanja i polaganje ispita.

U okviru Instituta radi 11 fakulteta na kojima se izučava standardizacija i metrologije iz sledećih grana industrije:

- mašinogradnje,
- elektrotehnike,
- radioelektronike,
- lake industrije,
- prehrambene industrije,
- hemijske industrije,
- metalurgije,
- industrije za proizvodnju mašina alatki,
- rudarstva,
- industrije nafte i gasa,
- industrije celuloze i papira.

Svi fakulteti imaju u svom sastavu katedre i laboratorije. Osim u navedenim specijalizovanim institucijama, u SSSR se standardizacija i metrologija izučavaju kao specijalne discipline i u redovnoj nastavi na fakultetima i srednjim školama.

Nastavni programi na fakultetima i srednjim školama sadrže i predmet: Osnovi standardizacije i kontrola kvaliteta proizvodnje. U okviru ovog programa predviđeno je da se održavaju časovi i to:

- na tehničkim fakultetima ukupno 40 časova prema sledećem rasporedu:
 - 2 časa za predmet Suština standardizacije, njeni zadaci i perspektivni razvoj,
 - 8 časova za predmet Metodi osnova standardizacije,
 - 10 časova za predmet Sistem državne standardizacije,
 - 5 časova za predmet Standardizacija uređaja i aparata za merenje i metoda merenja,
 - 12 časova za predmet Rukovođenje kvalitetom proizvodnje,
 - 2 časa za predmet Međunarodna standardizacija;
- na ekonomskim fakultetima ukupno 40 časova, prema sledećem rasporedu:
 - 2 časa za predmet Suština standardizacije, njeni zadaci i perspektivni razvoj,
 - 5 časova za predmet Metodi osnova standardizacije,
 - 8 časova za predmet Sistem državne standardizacije,
 - 8 časova za predmet Planiranje i kontrola kvaliteta,

- 10 časova za predmet Ekonomski efekat standardizacije i povišenja kvaliteta produkcije,
- 4 časa za predmet Ekonomska stimulacija u standardizaciji i povišenju kvaliteta produkcije,
- 2 časa za predmet Međunarodna standardizacija;
- na srednjim tehničkim školama ukupno 30 časova, prema sledećem rasporedu:
 - 2 časa za predmet Suština standardizacije i njen privredni značaj,
 - 5 časova za predmet Metodi osnova standardizacije,
 - 9 časova za predmet Sistem državne standardizacije,
 - 4 časa za predmet Standardizacija uređaja i aparata za merenje i metoda merenja,
 - 7 časova za predmet Rukovođenje kvalitetom proizvodnje,
 - 2 časa za predmet Međunarodna standardizacija;
- na srednjim ekonomskim školama ukupno 30 časova, prema sledećem rasporedu:
 - 2 časa za predmet Suština standardizacije, njeni zadaci i perspektivni razvoj,
 - 4 časa za predmet Osnovi metoda standardizacije. Primena metoda standardizacije u narodnoj privredi,
 - 5 časova za predmet Sistem državne standardizacije,
 - 8 časova za predmet Planiranje i kontrola kvaliteta proizvodnje,
 - 8 časova za predmet Ekonomski problemi standardizacije i povišenja kvaliteta proizvodnje,
 - 2 časa za predmet Međunarodna standardizacija;
- na srednjim metalurškim školama ukupno 16 časova, prema sledećem rasporedu:
 - 1 čas za predmet Stanje, perspektivni razvoj metalurgije i zadaci standardizacije u ovoj oblasti,
 - 2 časa za predmet Normativno-tehnička dokumentacija u metalurgiji,
 - 3 časa za predmet Standardizacija ruda, ruda nemetala i vatrostalnih proizvoda u metalurgiji,
 - 3 časa za predmet Standardizacija metala i metalnih proizvoda crne metalurgije,
 - 3 časa za predmet Standardizacija metala i metalnih proizvoda obojene metalurgije,
 - 2 časa za predmet Nivo kvaliteta proizvodnje u metalurgiji,
 - 2 časa za predmet Standardizacija u metalurgiji u okvirima Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć (SEV).

sovjetski znak kvaliteta

U Sovjetskom Savezu uveden je jedinstven državni znak kvaliteta. Izgled znaka kvaliteta i njegove dimenzije su standardizovani. Takođe je standardizovan i postupak nanošenja znaka kvaliteta.

Državni znak kvaliteta predviđen je za označavanje važnijih proizvoda iz serijske i masovne atestirane proizvodnje visokog kvaliteta.

Pravo korišćenja državnog znaka kvaliteta na atestiranu proizvodnju stiču preduzeća na osnovu rešenja državne komisije za atestiranje, koje mora biti doneseno u skladu sa postupkom propisanim od strane Komiteta standarda.

Znak kvaliteta može da se stavi neposredno na sam proizvod, ili na ambalažu (omot) ili na originalno pakovanje. Ovaj znak, takođe, mora biti nanesen na prateću dokumentaciju i na etiketu atestiranog proizvoda.

Na slici je prikazan izgled znaka kvaliteta, razmere 100 mm. Nominalni razmeri znaka kvaliteta moraju odgovarati jednom od sledećih:

2,5	16	100
4	25	160
6	40	250
10	60	400

Izbor veličine znaka kvaliteta, način i mesto nanošenja, utvrđuje preduzeće koje je steklo pravo korišćenja znaka kvaliteta.

Znak kvaliteta mora biti jednobojan, na jednobojnoj osnovi.

Znak kvaliteta može biti nanesen na proizvod, ambalažu ili originalno pakovanje postupkom nagrivanja, topljenja, graviranja, štampanja, našivanja na drugi način,

Postupak nanošenja mora obezbediti čitljivost i jasnoću za sve vreme korišćenja proizvoda.

atestiranje proizvodnje i znak kvaliteta

Opšte napomene

U jedinstvenom sistemu državnog, granskog i fabričkog atestiranja proizvodnje, predviđeno je sistematsko praćenje i ocenjivanje nivoa kvaliteta proizvodnje. Na osnovu takvih praćenja, donose se mere u cilju povećanja kvaliteta proizvoda koji odlaze na tržište, blagovremene zabrane proizvodnje u zastarelim pogonima i razrade nove proizvodnje po savremenim tehnološkim postupcima.

Atestiranju podleže celokupna produkcija preduzeća.

Kategorije kvaliteta u proizvodnji

Celokupna proizvodnja preduzeća može se atestiranjem svrstati u tri kategorije:

- višu kategoriju,
- prvu kategoriju,
- drugu kategoriju.

Viša kategorija kvaliteta

Višoj kategoriji kvaliteta pripadaju proizvodi koji po svojim tehničko-ekonomskim pokazateljima odgovaraju ili prevazilaze viša dostignuća domaće ili strane (svetske) nauke i tehnologije. Prema postojećim propisima, takvi proizvodi mogu koristiti državni znak kvaliteta.

Prva kategorija kvaliteta

Prvoj kategoriji kvaliteta pripadaju proizvodi koji po svojim tehničko-ekonomskim pokazateljima odgovaraju savremenim zahtevima u postojećim standardima i tehničkim propisima.

Da bi se ovi proizvodi preveli u višu kategoriju u cilju sticanja prava na korišćenje državnog znaka kvaliteta, potrebno je poboljšati njihov kvalitet.

Druga kategorija kvaliteta

Drugoj kategoriji kvaliteta pripadaju proizvodi koji po svojim tehničko-ekonomskim pokazateljima

ne odgovaraju savremenim potrebama. Ovde se ima u vidu zastarela proizvodnja koju, ili treba modernizovati, ili isključiti. Standarde i tehničke propise za takve proizvode treba revidirati po postupku koji je za ove slučajeve propisan (odnosi se na standarde i tehničke propise čija je važnost dejstva strogo ograničena na 1 do 3 godine).

Rok važnosti stečenog prava na znak kvaliteta

Rok važnosti stečenog prava na korišćenje znaka kvaliteta (proizvodi više kategorije) kao i korišćenje prava na svrstavanje u prvu kategoriju, je:

1 do 2 godine, za proizvode široke potrošnje, 3 godine najviše, za tehničke proizvode i proizvode tehničkog značaja.

Rok važnosti za proizvode iz druge kategorije utvrđuje se najviše na 1 godinu.

Po isteku važnosti stečenog prava za proizvode više i prve kategorije, postupak atestiranja ponavlja se istim redosledom.

Primer određivanja nivoa kvaliteta proizvoda

Da bi se odredio nivo kvaliteta proizvoda i pristupilo razvrstavanju proizvoda u odgovarajuću kategoriju, potrebno je poznavati, između ostalog, i vrednosti najvažnijih elemenata kvaliteta proizvoda koje imaju isti proizvodi vodećih svetskih ili domaćih proizvođača. Upoređivanjem ovih vrednosti kvaliteta, ocenjuje se i kategorija kvaliteta kojoj pripada ispitivani proizvod.

U proizvodnji poliestarskih sečenih (štapl) vlakana, između ostalih, visok nivo kvaliteta postigli su i neki evropski proizvođači. U sovjetskom standardu GOST 10435—70 propisani su uslovi kvaliteta za ovo vlakno. U narednoj tabeli dati su podaci o najvažnijim elementima kvaliteta za ovu vrstu vlakana i to:

- kvalitet koji je propisan u GOST-standardu,
- kvalitet ispitivanog vlakna koje je predmet ocenjivanja,
- kvalitet vlakna strane proizvodnje.

(Tabela na sledećoj strani)

Elementi kvaliteta	Kvalitet vlakna, predviđene ili nađene vrednosti		
	u GOST predviđene	nađene	u vodećoj stranoj proizvodnji predviđene
Zatezna prekidna sila, p/tex	min 36	42	min 40
Prekidno izduženje, u %	max 55	48	max 50
Odstupanje stvarne debljine vlakana od nazivne debljine vlakana, u %	± 7	± 2	± 5
Skupljanje vlakana, u %	max 5	2,8	max 1
Odstupanje stvarne dužine vlakana od nađene dužine vlakana, u %	± 8	+6	+ 7,5 - 4
Broj uvoja na 1 cm vlakna	3 do 6	4	2 do 5
Količina slepljenih i grubih vlakana, u %	max 0,09	0,004	max 0,05
Količina vlakana koja nisu isečena, u %	max 0,005	0,008	max 0,02

Prema rezultatima ispitivanja kvaliteta vlakana navedenim u koloni tri tabele, poliestarsko vlakno može se svrstati u prvu kategoriju kvaliteta iz razloga što u potpunosti zadovoljava zahteve GOST-standarda, i elemente kvaliteta postignute u stranoj proizvodnji.

Atestiranje kvaliteta proizvodnje

U okviru ministarstva za pojedine grane privrede, radi Uprava za nauku i tehniku. Uprava ima za zadatak da rukovodi radovima na atestiranju kvaliteta proizvodnje i daje opšta uputstva i metode u ovoj delatnosti.

Atestiranje kvaliteta proizvodnje sprovode atestacione komisije na različitim nivoima:

- državne,
- granske,
- proizvodnih organizacija

Državna komisija za atestiranje donosi rešenja za proizvode koji po kvalitetu pripadaju višoj kategoriji kvaliteta i rešenja o stavljanju znaka kvaliteta.

Komisije za atestiranje za pojedine grane privrede donose rešenja za proizvode koji po kvalitetu pripadaju prvoj kategoriji kvaliteta.

Komisije za atestiranje u preduzećima imaju zadatak da pripreme tehničku dokumentaciju o proizvodnji koja je predmet atestiranja kao i da sa-

čine predlog razvrstavanja proizvoda u pojedine kategorije kvaliteta. Predlagači iz proizvodnih organizacija imaju pravo da učestvuju u radu komisija za atestiranje na višim nivoima. Stoga je pravilo da su komisije za atestiranje, pa i ekspertni saveti, sastavljeni od poznatih specijalista iz proizvodnje, zatim predstavnika Uprave za nauku i tehniku i naučno-istraživačkih instituta zainteresovanih grana privrede.

Literatura:

1. Sbornik metodičkih materialov po izučenju standartizaciji, Izdatelstvo standartov, Moskva 1972
2. Prepodavanje standartizaciji, Izdatelstvo standartov, Moskva 1970
3. Osnovi standartizaciji i kontrola kačestva, Izdatelstvo standartov, Moskva 1973
4. Gosudarstvenaja sistema standartizaciji, Moskva, Izdatelstvo standartov, 1968
5. JUS. Somov, M.V. Fedorov: Poterbiteljskie kačestva promišlenih izdelii, Izdatelstvo Komitetov standartov, Moskva, 1968
6. Metodika i praktika standartizaciji, Izdatelstvo standartov, Moskva 1971

usavršavanje oblika propagande standardizacije u zemljama članicama SEV-a

Prevod sa ruskog, članka, T. Jarikova,
objavljenog u časopisu Standardy i Ka-
čestvo, br. 1 1973. god.

Od 10. do 12. oktobra 1972. godine u Moskvi je održano savetovanje stručnjaka za informacije iz oblasti standardizacije, na kome su učestvovali delegati Mađarske, DR Nemačke, Mongolije, Poljske, Sovjetskog Saveza, Čehoslovačke, kao i saradnici Sekretarijata SEV-a i instituta SEV-a za standardizaciju. Osnovni cilj održanog savetovanja bio je da se odrede najefikasniji oblici i metode propagande standardizacije u okviru zadataka vezanih za sprovođenje u život »Kompleksnog programa daljnijeg produbljavanja i usavršavanja saradnje i razvitka socijalističke ekonomske integracije zemalja članica SEV-a«.

Učesnici savetovanja izmenili su informacije o primenjenim metodama rada zemalja članica SEV-a u propagandi i informacijama u oblasti standardizacije na nacionalnom nivou, a zatim su pristupili razradi konkretnih predloga za usavršavanje delatnosti na tom polju u okviru SEV-a. Kao rezultat dogovora, određene su sledeće osnovne teme za rad na propagandi standardizacije:

1. Nacionalni zakoni, odluke i rešenja za standardizaciju.
2. Odluke, rešenja organa SEV-a (Zasedanja Saveta, Izvršnog Komiteta SEV-a, Potkomiteta SEV-a za standardizaciju).
3. Normativno-tehničke pretpostavke za ubrzano uvođenje zemalja članica SEV-a u nova dostignuća nauke, tehnike i primenljivih istraživanja.
4. Saradnja između zemalja članica SEV-a u oblasti važnijih problema standardizacije.
5. Dostignuća u oblasti standardizacije u okviru SEV-a i njen uticaj na socijalističku ekonomsku integraciju, specijalizaciju proizvodnje i međunarodnu kooperaciju.
6. Kompleksna standardizacija važnijih vrsta proizvodnje — osnova za uspešniji razvoj i usavršavanje mera za ekonomsku i naučno-tehničku saradnju zemalja članica SEV-a.
7. Utvrđivanje jedinstvenih normi tačnosti i metoda obračuna količina i ispitivanja kvaliteta sirovina, materijala i proizvoda.
8. Usavršavanje programa rada na standardizaciji u pojedinim zemljama u okviru SEV-a.
9. Jedinstveni sistem projektno-konstruktivne dokumentacije.
10. Jedinstveni sistem dozvoljenih odstupanja (tolerancija) i usaglašavanje povezivanja sa preporukama Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

11. Uloga standardizacije za zaštitu prirodne sredine i obezbeđenje bioloških potreba čoveka.

12. Nastava iz oblasti standardizacije u visokim školama.

13. Sistem pripreme kadrova za rad na standardizaciji, koji se ostvaruje kroz naučno-tehnička udruženja.

14. Jedinstveni sistem standardnih informativnih podataka.

15. Problem stvaranja automatizovanog informaciono-regulacionog sistema standardizacije i merne tehnike u okviru SEV-a.

16. Stvaranje jedinstvenog sistema etalona SEV-a, standardnih uzoraka supstanci i materijala.

17. Unifikacija osnovnih normi zaštite.

Na savetovanju su bili određeni i osnovni oblici propagande:

— konferencije za štampu sa rukovodiocima i vodećim specijalistima iz oblasti nacionalne ili međunarodne standardizacije o sadržaju redovnih zasedanja Potkomiteta;

— tematski problemi radio i televizijskih emisija po pitanjima standardizacije;

— kompleksni tehnički eksponati iz oblasti standardizacije pri održavanju međunarodnih privrednih izložbi i sajмова (u Lajpcigu, Brnu, Poznanju, Plovdivu itd.), kao i specijalizovanih tehničkih izložbi po odgovarajućim granama privrede; izložba u zgradi SEV-a, koja prikazuje rad Potkomiteta, kao i dostignuća, usmeravanje i organizaciju rada na standardizaciji u zemljama članicama SEV-a pod geslom »Rad na standardizaciji — osnova povećanja efikasnosti socijalističke ekonomske integracije zemalja članica SEV-a«.

Pokretne i izdavačke izložbe;

— predavanja vodećih specijalista iz oblasti standardizacije za inženjersko-tehničke organizacije;

— uvođenje rubrike »SEV u akciji« u svim nacionalnim časopisima za standardizaciju. Sistematska propaganda ideja standardizacije kroz periodična izdanja (dnevni listovi, časopisi, periodični zbornici itd.). Ostvarenje propagande iz oblasti standardizacije kroz informativne publikacije Instituta SEV-a za standardizaciju, kao i zbornike »Radovi Instituta za standardizaciju SEV-a«;

— kratkometražni filmovi iz standardizacije za pojedine grane privrede;

- održavanje međunarodnih simpozijuma, kongresa, savetovanja, konferencija po problemima standardizacije u zemljama članicama SEV-a;
- izdavanje popularnih priručnika za standardizaciju, mernu tehniku i zaštitu;
- izdavanje plakata koji popularišu ulogu standardizacije u okviru SEV-a.

Za ispunjenje postavljenih zadataka bio je donet program radova na propagandi standardizacije u okviru SEV-a za 1973. god.

U najvažnije programske radove treba ubrojiti: izdavanje monografije posvećene teoretskim i metodološkim pitanjima standardizacije i njihovoj praktičnoj primeni za rešavanje zadataka koji proističu iz zadataka Komplexnog programa; zajed-

ničku pripremu prikaza zemalja članica SEV-a po temama »Kompleksna standardizacija važnijih vrsta proizvodnje — osnova za uspešniji razvoj i usavršavanje mera za ekonomsku i naučno-tehničku saradnju« i »Pravna pitanja standardizacije«; izdavanje »Priručnika o odstupanjima (tolerancijama) i usaglašavanju; pripremanje radova za izložbu »Standardizacija u zemljama članicama SEV-a« i dr.

Učesnici savetovanja istakli su neophodnost daljnijeg proširenja radova na propagandi standardizacije i izrazili uverenje o celishodnosti održavanja sličnih savetovanja svake godine.

DRAGICA KOSTIĆ, dipl. ing.

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

iz oblasti sinterovanih metalnih materijala

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 31. juni 1974. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 10929 Sinterovani metalni materijali.

	Određivanje gustine i otvorene poroznosti ..	JUS C.A2.041
Predlog br. 10930	„ Određivanje radijalne čvrstoće na drobljenje	JUS C.A4.320
Predlog br. 10931	„ Određivanje sadržaja ulja	JUS C.A2.042
Predlog br. 10932	„ Epruvete za ispitivanje zatezanjem	JUS C.A4.321

Svi predlozi navedenih standarda izrađeni su na bazi preporuka Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO.

Svi tekstovi predloga standarda su umnoženi i dostavljeni zainteresovanim organizacijama na razmatranje i eventualnu dopunu ili izmene.

Zainteresovani, koji predloge standarda nisu dobili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša br. 54, pošt. pregr. 933, sa zahtevom da im se naknadno dostave.

iz oblasti bakra i bakarnih legura

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1974. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju 15 predloga standarda iz oblasti bakra i bakarnih legura i to:

Predlog br. 10933	Bakar dezoksidisan fosforom	JUS C.D1.010
Predlog br. 10934	Pirometalurški rafinirani bakar	JUS C.D1.011
Predlog br. 10935	Bakar i bakarne legure. Spajanje lemljenjem cevi od bakra i bakarnih legura. Oblik i mere spojeva	JUS C.D2.321
Predlog br. 10936	Metode ispitivanja hemijskog sastava bakra i bakarnih legura	
	„ Kompleksometrijsko određivanje nikla u legurama bakra	JUS C.A1.161
Predlog br. 10937	„ Volumetrijsko određivanje kalaja u legurama bakra (metoda sa kalijumjodidom)	JUS C.A1.189
Predlog br. 10938	„ Fotometrijsko određivanje arsena u bakru i bakarnim legurama	JUS C.A1.190
Predlog br. 10939	„ Volumetrijsko određivanje aluminijuma kao legirajućeg elementa u legurama bakra	JUS C.A1.191
Predlog br. 10940	„ Volumetrijsko određivanje olova	JUS C.A1.192
Predlog br. 10941	„ Spektrofotometrijsko određivanje mangana	JUS C.A1.193
Predlog br. 10942	„ Fotometrijsko određivanje nikla u legurama bakra	JUS C.A1.194
Predlog br. 10943	„ Uzimanje i priprema uzoraka za analizu rafinisanog bakra	JUS C.A1.195
Predlog br. 10944	Fotometrijsko određivanje arsena u bakru i bakarnim legurama kada je prisutan fosfor i silicijum ..	JUS C.A1.196
Predlog br. 10945	Elektrogravimetrijsko određivanje olova kao legirajućeg elementa u bakarnim legurama	JUS C.A1.197
Predlog br. 10946	Polarografsko određivanje olova u bakru	JUS C.A1.198
Predlog br. 10947	Kompleksometrijsko određivanje olova u bakru i bakarnim legurama	JUS C.A1.199

Gornje predloge izradila je stručna komisija obrazovana od predstavnika proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova i organizacija. Predlozi su posebno odštampani i dostavljeni zainteresovanima.

Međutim, ukoliko još ima interesenata koji nisu dobili tekstove predloga, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, pošt. pregr. 933, sa zahtevom da im se pojedini predlozi standarda naknadno dostave.

iz oblasti nameštaja

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1974. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

I Opšti standardi

- Predlog br. 10948 Termini i definicije JUS D.E2.040
 Predlog br. 10949 Uslovi kvaliteta nameštaja JUS D.E2.041
 Predlog br. 10950 Uzimanje uzoraka za ispitivanje kvaliteta nameštaja JUS D.E2.042

II Nameštaj za sedenje

- Predlog br. 10951 Određivanje čvrstoće hoklica i klupa JUS D.E2.043
 Predlog br. 10952 Određivanje čvrstoće stolica bez naslona za ruke .. JUS D.E2.044
 Predlog br. 10953 Određivanje čvrstoće stolica sa naslonom za ruke JUS D.E2.045
 Predlog br. 10954 Određivanje čvrstoće fotelja bez naslona za ruke .. JUS D.E2.046
 Predlog br. 10955 Određivanje čvrstoće fotelja sa naslonom za ruke JUS D.E2.047

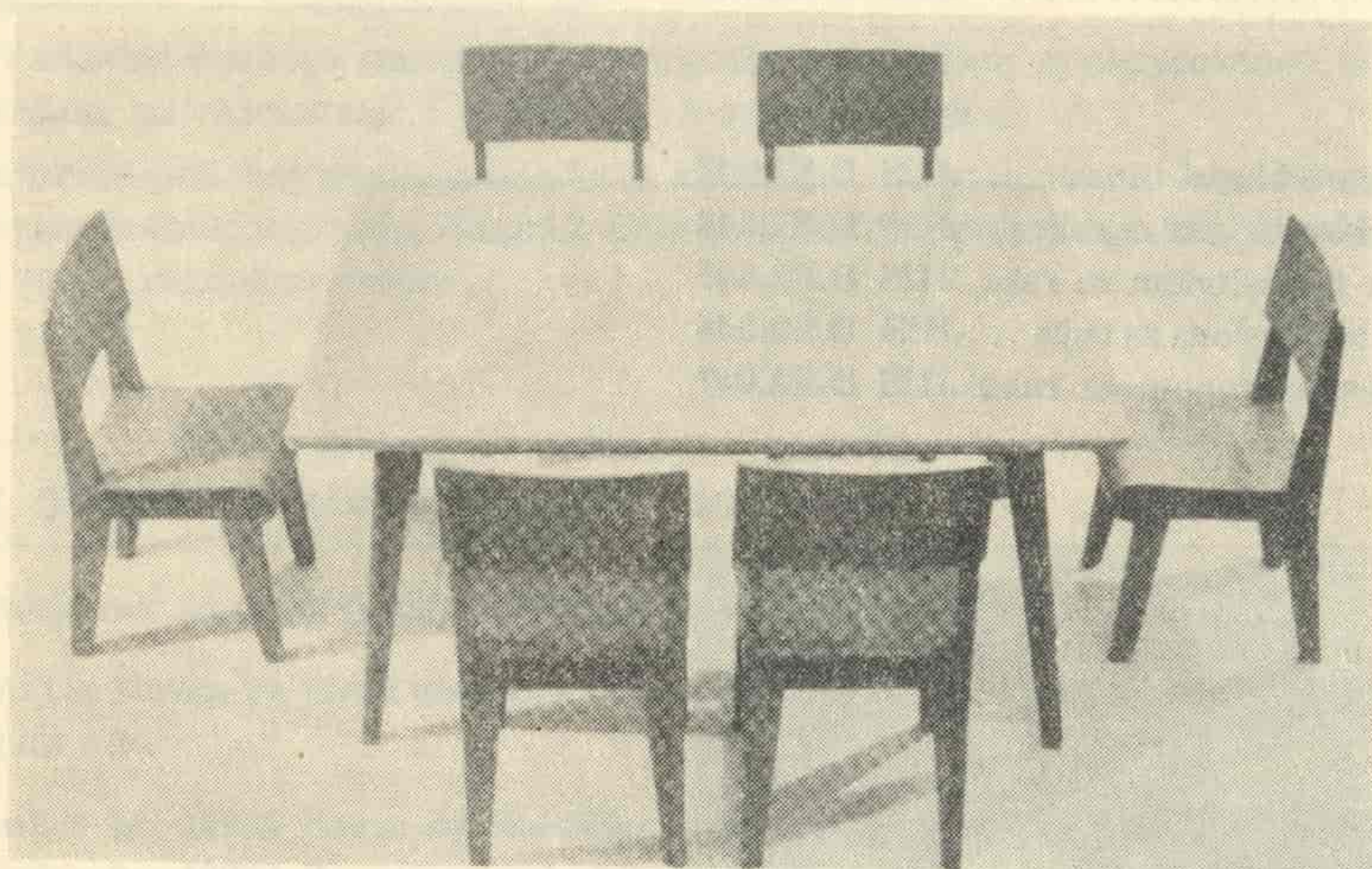
- Predlog br. 10956 Određivanje čvrstoće dečijih visokih stolica JUS D.E2.048
 Predlog br. 10957 Određivanje trajnosti sedišta fotelja: jednoseda, dvoseda i višeseda JUS D.E2.049
 Predlog br. 10958 Određivanje stabilnosti stolica i fotelja sa naslonom za ruke..... JUS D.E2.050
 Predlog br. 10959 Određivanje stabilnosti stolica i fotelja sa naslonom za ruke..... JUS D.E2.051
 Predlog br. 10960 Određivanje stabilnosti dečijih visokih stolica .. JUS D.E2.052

III — Nameštaj za ležanje

- Predlog br. 10961 Određivanje trajnosti kreveta JUS D.E2.053
 Predlog br. 10962 Određivanje trajnosti dečijih kreveta JUS D.E2.054

IV — Nameštaj za upotrebu pri radu i jelu

- Predlog br. 10963 Određivanje čvrstoće stolova JUS D.E2.055
 Predlog br. 10964 Određivanje krutosti stolova JUS D.E2.056
 Predlog br. 10965 Određivanje stabilnosti stolova..... JUS D.E2.057

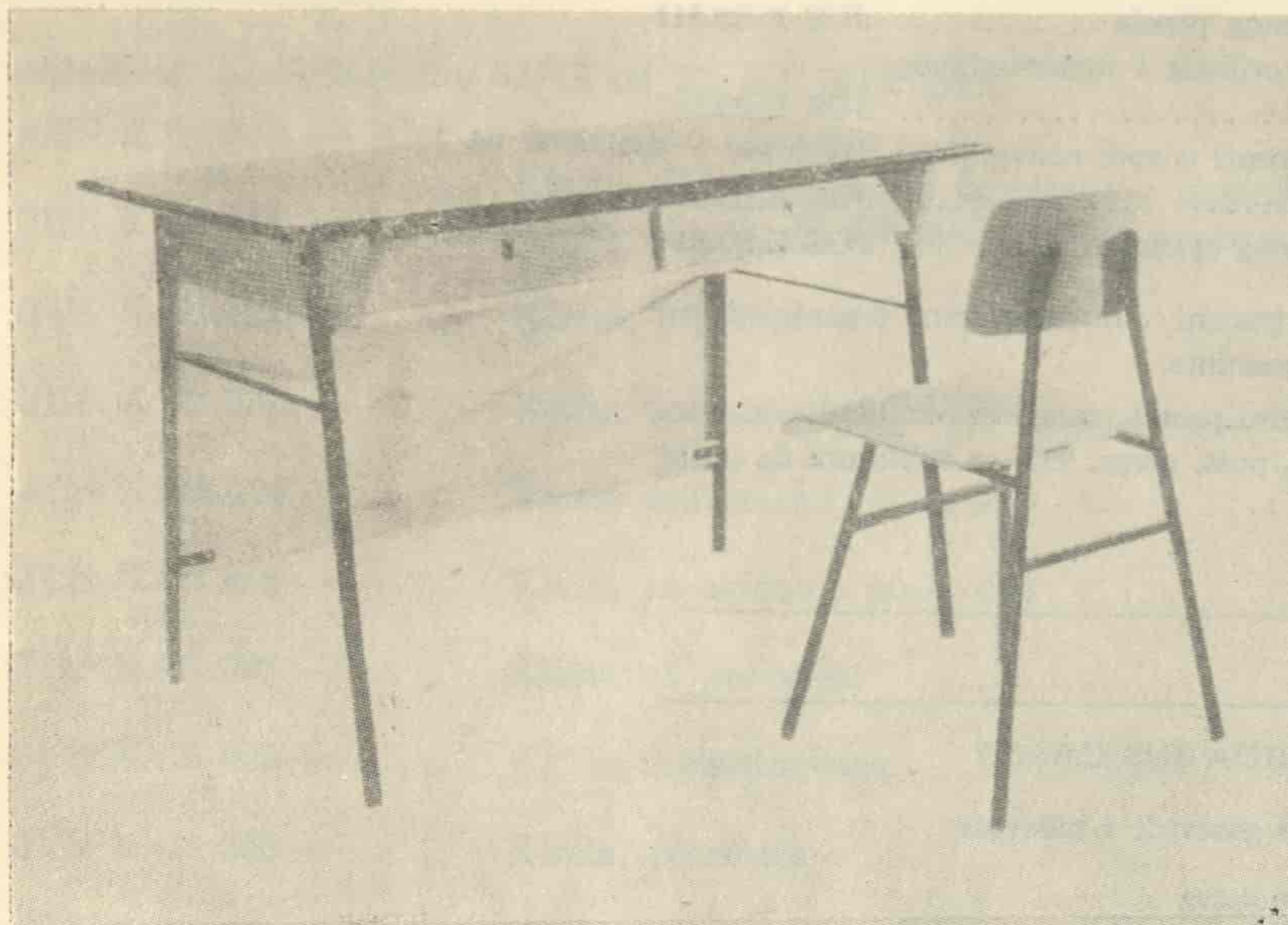

V — Nameštaj za odlaganje

- Predlog br. 10966 Određivanje čvrstoće nameštaja za odlaganje .. JUS D.E2.058
 Predlog br. 10967 Određivanje kapaciteta opterećenja polica JUS D.E2.059
 Predlog br. 10968 Određivanje trajnosti fioka JUS D.E2.060
 Predlog br. 10969 Određivanje stabilnosti nameštaja za odlaganje .. JUS D.E2.061

VI — Određivanje kvaliteta materijala i izrade — drvo

- Predlog br. 10970 Određivanje otpornosti na vodu JUS D.E2.062
 Predlog br. 10971 Određivanje otpornosti na alkohol JUS D.E2.063
 Predlog br. 10972 Određivanje otpornosti na kafu i čaj JUS D.E2.064
 Predlog br. 10973 Određivanje otpornosti na dezinfekciona sredstva JUS D.E2.065
 Predlog br. 10974 Određivanje otpornosti na masti i ulja JUS D.E2.066
 Predlog br. 10975 Određivanje otpornosti na voće JUS D.E2.067
 Predlog br. 10976 Određivanje otpornosti na kiseline i alkalije .. JUS D.E2.068
 Predlog br. 10977 Određivanje otpornosti površina na toplotu .. JUS D.E2.069
 Predlog br. 10978 Određivanje otpornosti površine na mastilo i hemijsku olovku JUS D.E2.070
 Predlog br. 10979 Određivanje otpornosti na udar JUS D.E2.071
 Predlog br. 10980 Određivanje otpornosti na abraziju..... JUS D.E2.072
 Predlog br. 10981 Određivanje stupnja tvrdoće površine..... JUS D.E2.073
 Predlog br. 10982 Određivanje stupnja sjaja površine JUS D.E2.074
 Predlog br. 10983 Određivanje stupnja adhezije površine JUS D.E2.075

Nacrte predloga standarda pripremili su stručnjaci Instituta za drvo pri Šumarskom fakultetu u Beogradu i Instituta za drvo pri Biotehničkom fakultetu u Ljubljani. Materijali nacrta predloga umnoženi su i dostavljeni na razmatranje zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst predloga ovih standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša br. 54, telefon 011-634-322, sa zahtevom da im se materijal dostavi radi stavljanja eventualnih primedbi, izmena i dopuna.

iz oblasti metode ispitivanja čaja

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1974. godine.

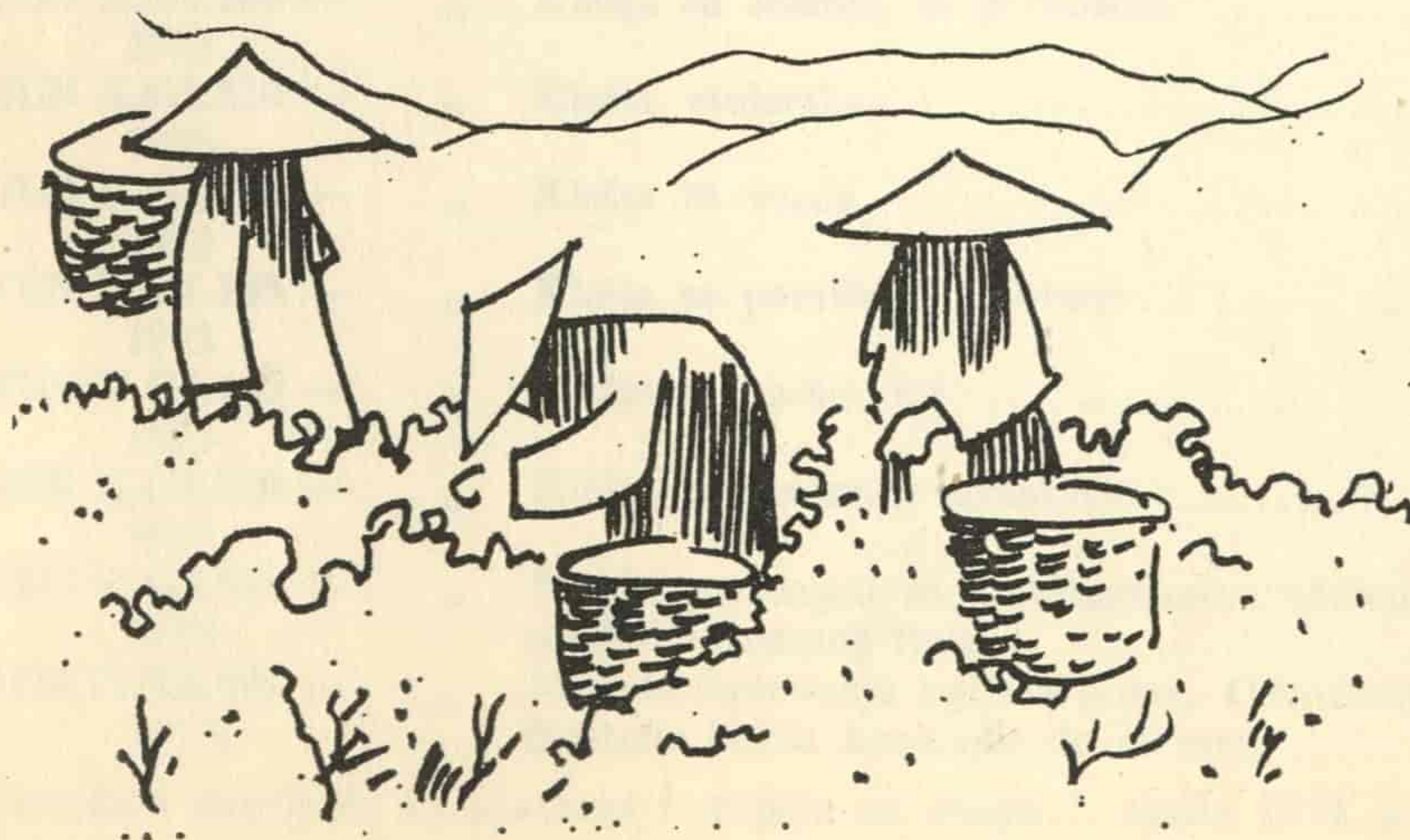
Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 10984 Metode ispitivanja čaja.

Uzimanje uzoraka iz velikih ambalažnih jedinica **JUS E.B3.508**

Predlog br. 10985 „ Pripremanje mlevenog uzorka i određivanje količine suve materije mlevenog uzorka **JUS E.B3.509**

Predlog br. 10986 „ Određivanje količine vode ili određivanje mase kod 103 °C **JUS E.B3.510**

Predlog br. 10987	„ Određivanje ukupnog pepela	JUS E.B3.511
Predlog br. 10988	„ Određivanje rastvorljivog i nerastvorljivog pepela u vodi	JUS E.B3.512
Predlog br. 10989	„ Određivanje alkalnosti u vodi rastvorljivog pepela	JUS E.B3.513
Predlog br. 10990	„ Određivanje vodenog ekstrakta	JUS E.B3.514

Predlozi će biti posebno odštampani i poslani zainteresovanim organizacijama, preduzećima, ustanovama i drugim interesentima.

Svi interesenti koji odštampane predloge nisu primili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, pošt. pregr. 933, sa zahtevom da im se materijal naknadno dostavi.

ispravka

ISPRAVKA STANDARDA JUS C.B5.027

Čelične cevi sa šavom za gasovode i vodovode

Opšta uputstva

izdanje XII — 1973

Eratum

Na strani 2 u zaglavlju tabele za opitne pritiske cevi u koloni 4 stoji da »Računska vrednost granice razvlačenja na 20 °C iznosi 24« a treba 21.

Mole se imaoći ovog standarda da u svom primerku izvrše ovu ispravku.

objavljeni jugoslovenski standardi

»Službeni list SFRJ« br. 62/73 od 22. XI 1973. god.

JUS K.G1.010 —	Alat za hvatanje i stezanje:	
1973	„ Klešta. Tehnički uslovi za izradu i isporuku	14,00
JUS K.G1.011 —	„ Klešta za sečenje. Tehnički uslovi za izradu i isporuku	20,00
1973		
JUS K.G1.021 —	„ Klešta, kovačka	10,00
1973		
JUS K.G1.033 —	„ Klešta za ispitivanje kopita	10,00
1973		
JUS K.G1.034 —	„ Klešta potkivačka, sa nosom	10,00
1973		
JUS K.G1.035 —	„ Klešta za skidanje potkovic	6,00
1973		
JUS K.G1.045 —	„ Klešta za gorionike	6,00
1973		
JUS K.G1.050 —	„ Klešta, kombinovana	10,00
1973		
JUS K.G1.060 —	„ Klešta, pljosnata	10,00
1973		
JUS K.G1.061 —	„ Klešta pljosnata, sa dugim nosom	10,00
1973		
JUS K.G1.062 —	„ Klešta, okrugla	10,00
1973		
JUS K.G1.063 —	„ Klešta okrugla, sa dugim čeljustima	10,00
1973		
JUS K.G1.064 —	„ Klešta, poluokrugla	10,00
1973		
JUS K.G1.065 —	„ Klešta za podešavanje	10,00
1973		
JUS K.G1.066 —	„ Klešta za uskočnike, spoljašnje	10,00
1973		
JUS K.G1.067 —	„ Klešta za uskočnike, unutrašnje	10,00
1973		
JUS K.G1.080 —	„ Klešta za telegrafiste	10,00
1973		
JUS K.G1.100 —	„ Klešta sa čeonim sečivom	10,00
1973		
JUS K.G1.102 —	„ Alat za hvatanje i stezanje:	
1973	„ Klešta sa sečivom sa strane	10,00
JUS K.G1.103 —	„ Klešta sa sečivom po sredini	10,00
1973		
JUS K.G1.104 —	„ Klešta sa čeonim sečivom i dugim vratom	10,00
JUS K.G1.105 —	„ Klešta za sečenje, sa prenosom	10,00
1973		
JUS K.G1.120 —	„ Klešta, stolarska	10,00
1973		
JUS K.G1.125 —	„ Klešta za vozila	10,00
1973		
JUS K.G1.145 —	„ Klešta sa pomičnim zglobovima	10,00
1973		
JUS K.G1.147 —	„ Klešta za gasne cevi	10,00
1973		
JUS K.G1.220 —	„ Klešta za betonsku armaturu	10,00
1973		
JUS K.G2.011 —	„ Paralelne mengele sa pravougaonom vođicom ili vođicom	
1973	u obliku lastinog repa	14,00
JUS B.H8.355 —	„ Metode ispitivanja uglja i koksa. Određivanje mehaničke	
1973	čvrstoće koksa krupnoće do 60 mm	14,00

Navedeni standardi su obavezni i stupaju na snagu 1. aprila 1974. godine

međunarodna
standardizacija

primljena dokumentacija

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC). Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcija.

dokumentacija ISO

ISO/TC 20 — Aero i kosmonautika

Međunarodni standard:

br. 1967 »Vazduhoplovi. Električni kablovi otporni na visoku temperaturu. Dimenzije, linearni otpor i masa«

ISO/TC 22 — Drumska vozila

Međunarodni standard:

br. 2698 »Dizel motori. Nosač brizgaljke tip 7.«

ISO/TC 26 — Bakar i bakarne legure

Međunarodni standardi:

br. 426/I »Bakar-cink legure za gnječenje. Hemijski sastav i oblici poluproizvoda za gnječenje. Deo I: Legure nelegirane olovom, specijalne i legure visoke čvrstoće«

br. 426/II »Bakar-cink legure za gnječenje. Hemijski sastav i oblici poluproizvoda za gnječenje. Deo II: Legure legirane olovom«

ISO/TC 35 — Boje i lakovi

Međunarodni standardi:

br. 2812 »Boje i lakovi. Određivanje otpornosti prema tečnostima«

br. 2814 »Boje i lakovi. Upoređivanje stepena kontrasta premaza istog tipa i istog obojenja«

ISO/TC 36 — Kinematografija

Međunarodni standard:

br. 1188 »Kinematografija. Snimajuća ka-

rakteristika za magnetno snimanje zvuka na 16 mm kinematografskom filmu. Specifikacije«

ISO/TC 38 — Tekstil

Međunarodni standard:

br. 1107 »Mreže za ribolov. Osnovni termini i definicije«

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Međunarodni standard:

br. 298 »Mašine alatke. Šiljci za strugove. Mere za zamenljivost«

ISO/TC 43 — Akustika

Tehnički izveštaj ISO/TR 3352

»Akustika. Procenjivanje uticaja buke na razumljivost govora«

ISO/TC 45 — Elastoliri i proizvodi na bazi elastolira

Međunarodni standardi:

br. 123 »Uzimanje uzoraka iz lateksa«
br. 1310 »Čađ za gumarsku industriju uzimanje uzoraka iz pakovanih isporuka«

br. 1656 »Sirovi prirodni kaučuk i lateks. Određivanje sadržaja azota«

br. 1826 »Vreme obeležavanja gume od vulkanizacije do ispitivanja«

br. 2005 »Lateks prirodnog kaučuka. Određivanje sadržaja taloga«

br. 2027 »Lateks prirodnog kaučuka, uparen i konzervisan«

ISO/TC 46 — Dokumentacija

Međunarodni standard:

br. 2707 »Transparentni mikrofiliš formata A6 sa uniformnom podelom. Raspored slika Nol i No2«

ISO/TC 47 — Hemija

Međunarodni standardi:

br. 2829 »Aluminijumoksid za proizvodnju aluminijuma. Određivanje sadržaja fosfora. Spektrofotometrijska metoda sa redukovanim fosfomolibdatom«

br. 2833 »Natrijumfluorid, tehnički. Određivanje sadržaja fluora. Modifikovana Vilar-Vinterova metoda«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3331 »Amonijumnitrat, tehnički. Određivanje ukupnog sadržaja azota. Volumetrijska metoda«

br. 3360 »Fosforna kiselina i natrijumfosfati, tehnički. Određivanje sadržaja fluora. Fotometrijska metoda sa alizarin kompleksom i sa cerijumhloridom«

br. 3361 »Fosforna kiselina, tehnička. Određivanje sadržaja silicijuma. Spektrofotometrijska metoda sa redukovanim silikomolibdenskim kompleksom«
(Rok za primedbe je 1.VII 1974. god.)

br. 3362 »Benzilhlorid, tehnički. Metode ispitivanja«

ISO/TC 59 — Zgradarstvo

Međunarodni standard:

br. 2595 »Crteži u zgradarstvu. Kopiranje izvođačkih crteža. Davanje dimenzija za proizvodnju i izvođenje«

ISO/TC 70 — Motori sa unutrašnjim sagorevanjem

Međunarodni standard:

br. 2710 »Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Opšte definicije«

ISO/TC 79 — Laki metali i njihove legure

Međunarodni standard:

br. 2932 »Anodizacija aluminijuma i njihovih legura. Kontrola prijanjanja merenjem gubitaka mase posle potapanja u kiseli rastvor«

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Predlog međunarodnog standarda:

br. 1056 »Numeričko upravljanje mašinama. Format blokova perforiranih traka za mašine za numeričko upravljanje mašinama. Kodiranje pripremljenih funkcija G i pomoćnih funkcija M«
(Rok za primedbe je 1. VII 1974. god.)**ISO/TC 102 — Železne rude**

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3271 »Železne rude. Određivanje čvrstoće u bubnju sintera, poleta i aglomerata« (Rok za primedbe je 1. VII 1974. god.)

kalendar zasedanja

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC, koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena.

Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno određeni.

Zainteresovana preduzeće, organizacije i ustanove koje žele da na svoj teret pošalju stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša br. 54, radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

ISO

1974.

Mart

4	London	ISO/TC 147/SC 5	Čistoća vode. Biološka metoda
5	London	ISO/TC 147/SC 4	Čistoća vode. Mikrobiološke vode
6—7	London	ISO/TC 147/SC 6	Čistoća vode. Uzimanje uzoraka — opšte metode
6—8	Pariz	ISO/TC 135/SC 6	Ispitivanje bez razaranja. Metode otkrivanja gubitaka
12—13	Berlin	*ISO/TC 22/SC 5	Drumska vozila. Ispitivanje motora
12—13	Pariz	ISO/TC 117/SC 3	Industrijski ventilatori. Ispitivanje ventilatora na mestu primene
13—14	Pariz	ISO/TC 117/SC 1	Industrijski ventilatori. Ispitivanje ventilatora
18—20	Stokholm	ISO/TC 29/SC 7	Sitan alat. Glodala i oprema za glodalice
18—20	Vašington	ISO/TC 144/SC 1	Sistemi za difuziju vazduha. Aerodinamička ispitivanja i predstavljanje karakteristika izlaznih otvora
18—20	Stokholm	ISO/TC 54/SC 2	Dokumenti, osnovni podaci u administraciji, trgovini i industriji. Dokumenti
19—21	Pariz	ISO/TC 17/SC 15	Čelik. Železničke šine i njihove veze
19—21		*ISO/TC 22/SC 3	Drumska vozila. Električne veze
20—21		*ISO/TC 44/SC 4	Varenje. Materijal za ručno varenje
20—21	Vašington	ISO/TC 144/SC 2	Sistemi za difuziju vazduha. Aerodinamička ispitivanja i karakteristika uređaja sa visokim pritiscima i brzinama, sa niskim pritiscima i brzinama prigušivača i ventila
20—22	Diseldorf	ISO/TC 123/SC 2	Klizna ležišta. Materijali, njihove osobine i karakteristike — uključivo mazivo
27—28	Berlin	*ISO/TC 22/SC 7	Drumska vozila. Uređaj za ubrizgavanje i prečistači goriva
	Brisel	*ISO/TC 94/SC 9	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i sprema, nezapaljiva odeća

April

1—2	Ženeva	*PLACO	Koordinacioni komitet
1—3	Pariz	ISO/TC 149/SC 1	Bicikli. Metode ispitivanja i referentni kriterijum za bicikle i njihove sklopke
2—3	London	*ISO/TC 21/SC 6	Vatrogasna oprema. Materija za gašenje požara
4—5	Pariz	*ISO/TC 149/SC 2	Bicikli. Standardizacija mera elemenata, ispitivanja i kriterijumi o elementima i podsklopovima

8—9	San Francisko	ISO/TC 20/SC 9	Aero i kosmonautika. Opterećivanje vazduhoplovstva.
8—10	Ženeva	STACO	Stalan komitet za proučavanje naučnih principa standardizacije
8—10	London	*ISO/TC 22/SC 17	Drumska vozila. Vidljivost.
22—23	Pariz	ISO/TC 104/SC 1	Konteneri za transport robe. Dimenzije, tehnički uslovi i ispitivanje. Konteneri za opštu upotrebu serije 1 i 2
22—24	Tokio	ISO/TC 131/SC 1	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Terminologija, klasifikacija i oznake
22—26	Frankfurt	ISO/TC 95/SC 11	Kancelarijske mašine. Sigurnosne i električne karakteristike kancelarijskih mašina
22—26	London	ISO/TC 126	Duvan i duvanski proizvodi
23	London	ISO/TC 126/SC 1	Duvan i duvanski proizvodi. Fizička i dimenzionična ispitivanja
24—26	Berlin	ISO/TC 44/SC 8	Varenje. Materijal za plinsko varenje
25—26	Tokio	ISO/TC 131/SC 4	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Otvori, fitinzi, cevi, savitljive cevi
25—26	Tokio	*ISO/TC 131/SC 7	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Elementi za zaptivanje
	Pariz	*ISO/TC 32	Spojni žlebovi
	Pariz	*ISO/TC 97/SC 8	Računske mašine i obrada informacija. Numeričko upravljanje mašinama
	Pariz	*ISO/TC 143	Pirit piritne ogoretine

April/maj

	Meramo	*ISO/TC 26/SC 1	Bakar i bakarne legure. Hemijske analize.
	SAD	*ISO/TC 41	Remenice i remenje uključivši i klinasto remenje
	SAD	*ISO/TC 41/SC 1	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Klinasti remeni i remenice za njih
	SAD	*ISO/TC 41/SC 3	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Transportni remeni
	SAD	*ISO/TC 41/SC 4	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Sinhroni remeni prenosnici

Maj

2—3	Ženeva	*ČERTICO	Komitet za certifikate
8—9	London	*ISO/TC 95/SC 4	Kancelarijske mašine. Mašine za umnožavanje i reprodukciju
8—10	Ženeva	INFCO	Stalan komitet za proučavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije
8—10	Milano	*ISO/TC 22/SC 22	Drumska vozila, motocikli
9—10	London	*ISO/TC 95/SC 5	Kancelarijske mašine. Mašine za diktiranje
13—15	Ženeva	ISO/PR	Konferencija za javne veze
13—15	Ženeva	ISO/TC 95	Kancelarijske mašine
13—15	Pariz	*ISO/TC 97/SC 9	Računske mašine i obrade informacija. Programski jezici za numeričko upravljanje
13—17	Kopenhagen	ISO/TC 77	Azbestcementni proizvodi
14—16	Švedska	ISO/TC 5/SC 1	Metalne cevi i fitinzi. Tasne i druge čelične cevi
15—17	Ženeva	ISO/TC 97	Računske mašine i obrada informacije
16—17	Cirih	*ISO/TC 29/SC 3	Sitan alat. Razvrtači
20,27,31	Helsinki	*ISO/TC 46	Dokumentacija
20—24	Helsinki	*ISO/TC 46/SC 1	Dokumentacija. Reprodukcijska dokumentacija
27,30	Helsinki	*ISO/TC 46/SC 4	Dokumentacija. Automatizacija i dokumentacija
27—31	Otava	ISO/TC 102/SC 2	Železne rude. Hemijska analiza
28—29	Oslo	ISO/TC 71/SC 3	Beton, armirani beton, proizvodnja i kontrola betona
28—30	Helsinki	*ISO/TC 46/SC 2	Dokumentacija. Konverzija pisanih jezika
30—31	London	ISO/TC 118/SC 1	Kompresori, pneumatski alati i mašine
	Italija	*ISO/TC 22/SC 6	Drumska vozila. Težine i dimenzije
	Varšava	*ISO/TC 34/SC 3	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Voće i povrće i proizvodi voća i povrća
		*ISO/TC 39/SC 3	Mašine alatke. Modularne jedinice za mašine alatke
		*ISO/TC 67/SC 7	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa. Cevi za bušenje od aluminijumskih legura

		*ISO/TC 86/SC 7	Rashladni uređaji. Konstrukcija i ispitivanje rashladnih vitrina i sličnih uređaja za trgovinu
		*ISO/TC 93	Skrob (njegovi derivati i sporedni proizvodi)
		*ISO/TC 95/SC 7	Kancelarijske mašine. Terminologija klasifikacija i označavanje (identifikacija)
		*ISO/TC 95/SC 9	Kancelarijske mašine prezentiranje dokumenata, razmaci između redova i praznine između znakova
	Ženeva	*ISO/TC 97/SC 3	Računske mašine i obrada informacija. Raspoznavanje znakova
	Pariz	*ISO/TC 110	Vozila unutrašnjeg transporta
	Pariz	*ISO/TC 110/SC 1	Vozila unutrašnjeg transporta. Opšta terminologija
	Pariz	*ISO/TC 110/SC 2	Vozila unutrašnjeg transporta. Bezbednost motornih vozila unutrašnjeg transporta
		*ISO/TC 111/SC 1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Lanci
	Francuska	*ISO/TC 119	Materijali i proizvodi metalurgije praha
	Francuska	*ISO/TC 119/SC 1	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Terminologija
	Francuska	*ISO/TC 119/SC 4	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja tvrdih metala
		*ISO/TC 125	Prostorije i uslovi ispitivanja
	SAD	*ISO/TC 127/SC 2	Mašine za zemljane radove. Sigurnosni uslovi i ljudski faktori
	SAD	*ISO/TC 127/SC 3	Mašine za zemljane radove. Eksploatacija i održavanje
Juni			
6—7	Berlin	*ISO/TC 44/SC 6	Varenje. Oprema za elektrootporno zavarivanje
10—12	Pariz	*ISO/TC 23/SC 6	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za zaštitu letine
10—13	Pariz	*ISO/TC 38/SC 1	Tekstil. Ispitivanje postojanosti obojenja
10—14	San Francisko	*ISO/TC 17/SC 12	Čelik. Vrući, valjani i hladno obrađeni čelični limovi, trake i koturovi i čelični limovi kontinualno pocinkovani vrućim postupkom
10—14		*ISO/TC 86/SC 5	Rashladni uređaji. Konstrukcija i ispitivanje frižidera za domaćinstvo
11—12	Berlin	*ISO/TC 47/SC 12	Hemija. Halogenski derivati ugljovodonikom opšte metode. Amini
11—13	Pariz	*ISO/TC 22/SC 1	Drumska vozila. Uređaj za paljenje
11—14	Toronto ili Montreal	*ISO/TC 28/SC 2	Nafta i proizvodi nafte. Dinamička merenja proizvoda nafte
13—14	Pariz	*ISO/TC 23/SC 10	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za transport i manipulaciju
14—15	Pariz	ISO/TC 38/SC 2	Tekstili. Dimenzionalna stabilnost
14—17	Lenjingrad	*ISO/TC 8/SC 8	Brodogradnja. Brodska okna
17—19	Ženeva	*ISO/TC 73	Pitanja široke potrošnje
19—21	Vašington	*ISO/TC 28	Nafta i proizvodi nafte
20—21	Ženeva	ISCA	Komitet za usmeravanje međunarodne standardizacije za pitanja široke potrošnje
		*ISO/TC 30/SC 2	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Uređaj za merenje razlika pritiska
		*ISO/TC 39/SC 2	Mašine alatke. Uslovi ispitivanja
	Oslo	*ISO/TC 79/SC 1	Laki metali i njihove legure. Metode hemijske i elektrohemijske analize
	Varšava	*ISO/TC 101	Transporteri i elevatori
		*ISO/TC 107/SC 2	Metalne i druge neorganske prevlake. Principi kontrole i koordinacije metoda ispitivanja
		*ISO/TC 107/SC 7	Metalne i druge neorganske prevlake. Ispitivanje korozije metalnih prevlaka
	Hag	*ISO/TC 113	Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima
	Keln	*ISO/TC 136/SC 3	Nameštaj specifikacije. Svojstva materijala i proizvoda

II kvartal

		*ISO/TC 2/SC 2	Vijci, navrtke i pribor. Vijci sa urezom i krstastim urezom na glavi
		*ISO/TC 2/SC 4	Vijci, navrtke i pribor. Tolerancije za vijke, navrtke i podloške
		*ISO/TC 8/SC 1	Brodogradnja. Korito, armatura za korito i uređaj na palubi
		*ISO/TC 8/SC 3	Brodogradnja. Elisa
		*ISO/TC 8/SC 5	Brodogradnja. Mašine i cevovodi
		*ISO/TC 8/SC 13	Brodogradnja. Koordinacija dimenzija za brodski smeštaj
		*ISO/TC 20/SC 2	Aero i kosmonautika. Zakovice za avijaciju.
		*ISO/TC 23/SC 11	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za unutrašnje radove u farmama i stočarstvu
		*ISO/TC 25/SC 1	Liveno gvožđe. Temperovani liv
		*ISO/TC 29/SC 5	Sitan alat. Tocila
SAD		*ISO/TC 31/SC 5	Gume, naplaci i ventili. Guma i naplaci za poljoprivredne mašine
		*ISO/TC 35	Boje i lakovi
		*ISO/TC 35/SC 1	Boje i lakovi. Terminologija
		*ISO/TC 35/SC 9	Boje i lakovi. Opšte metode ispitivanja boja i lakova
		*ISO/TC 35/SC 10	Boje i lakovi. Metode ispitivanja veziva za boje
		*ISO/TC 47/SC 9	Hemija. Sumpor, ugljendisulfid
		*ISO/TC 47/SC 14	Hemija. Etilen, propilen. Butedien
		*ISO/TC 67/SC 8	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa. Garnitura za rotaciono bušenje
		*ISO/TC 69/SC 1	Primena statističkih metoda. Terminologija i simboli
		*ISO/TC 69/SC 2	Primena statističkih metoda. Interpretacija statističkih podataka
		*ISO/TC 70	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem
Pariz		*ISO/TC 83/SC 1	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Gimnastičke sprave
Pariz		*ISO/TC 83/SC 2	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Kamping
		*ISO/TC 107/SC 3	Metalne i druge neorganske prevlake. Elektrolitička prevlaka
Pariz		*ISO/TC 114/SC 3	Časovničarstvo
		SC 9	
		*ISO/TC 115/SC 2	Pumpe. Metode merenja i ispitivanja
Berlin		*ISO/TC 116/SC 1	Aparati za grejanje prostorija. Terminologija
Keln		*ISO/TC 116/SC 2	Aparati za grejanje prostorija. Parni kotlovi
		*ISO/TC 127/SC 1	Mašine za zemljane radove. Metoda ispitivanja performans mašina
		*ISO/TC 135/SC 4	Ispitivanje bez razaranja. Metode električnog i magnetnog ispitivanja
		*ISO/TC 136/SC 5	Nameštaj. Nameštaj za domaćinstvo
		*ISO/TC 142	Oprema za prečišćavanje vazduha i gasova
		*ISO/TC 142/SC 1	Oprema za prečišćavanje vazduha i gasova. Otprašivači i prečistači
		*ISO/TC 144/SC 3	Sistemi za difuziju vazduha. Tehnička merenja
		*ISO/TC 144/SC 4	Sistemi za difuziju vazduha. Akustična ispitivanja i predstavljanje karakteristika
		*ISO/TC 152/SC 3	Gips i proizvodi na bazi gipsa. Konstruktivne komponente na bazi gipsa

Juli

Austrija	*ISO/TC 150	Implenti za hirurgiju
----------	-------------	-----------------------

Septembar

4—5	Stokholm	*ISO/TC 70/SC 1	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Definicije
10—11	London	*ISO/TC 31/SC 7	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za industrijska vozila
16—17	London	*ISO/TC 131/SC 2	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Pumpe, motori i integralni prenos
16—17	London	*ISO/TC 131/SC 9	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Instalacije i sistemi,

16—18	London	*ISO/TC 131/SC 6	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Fluidi i kontrola zagađenja
18—20	London	*ISO/TC 131/SC 3	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Cilindrični
18—20	London	*ISO/TC 131/SC 5	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Komponente upravljanja
18—20	London	*ISO/TC 131/SC 8	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Ispitivanje delova
24—26	Ženeva	*ISO/Concil	Savet
24—26	Pariz	*ISO/TC 22/SC 9	Drumska vozila. Dinamička vožnja i ponašanje na putu
		*ISO/TC 4	Kotrljajni ležaji
	London	*ISO/TC 20	Aero i kosmonautika
	Holandija	*ISO/TC 34	Poljoprivredni i prehrambeni proizvodi
	Holandija	*ISO/TC 34/SC 4	Poljoprivredni i prehrambeni proizvodi. Žitarice i mahunjače
	Holandija	*ISO/TC 34/SC 6	Poljoprivredni i prehrambeni proizvodi. Meso i mesni proizvodi
	SSSR	*ISO/TC 55	Rezana građa i trupci za rezanje
	SSSR	*ISO/TC 55/SC 1	Rezana građa i trupci za rezanje
		SC 4	
	Sidnej	*ISO/TC 102/SC 1	Železne rude. Uzimanje uzoraka
	Vašington	*ISO/TC 102/SC 3	Železne rude. Fizikalna ispitivanja
	Pariz	*ISO/TC 120	Koža
	Pariz	*ISO/TC 120/SC 1 —	Koža. Sirova sitna i krupna koža uključujući piklevane kože.
		SC 2	Štavljena koža
		*ISO/TC 139	Furnirske ploče
		*ISO/TC 148	Mašine za šivenje

Septembar/oktobar

30—4	Vašington	*ISO/TC 97/SC 12	Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za registrovanje merenja
		*ISO/TC 68/SC 1	Standardizacija u oblasti bankarstva. Izmena bankarskih podataka
		*ISO/TC 68/SC 2	Standardizacija u oblasti bankarstva. Bankarske operacije
		*ISO/TC 127/SC 1	Mašina za zemljane radove. Metode ispitivanja performansi mašina
		*ISO/TC 127/SC 2	Mašine za zemljane radove. Sigurnosni uslovi i ljudski faktori
	Jugoslavija	*ISO/TC 136	Nameštaj

III kvartal

*ISO/TC 27/SC 2	Čvrsta mineralna goriva. Mrki ugljevi i ligniti
*ISO/TC 108	Mehanički udari i vibracije

ISO informacije

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

1973.

rekordna godina ISO

1973. godina je rekordna u radu ISO. Ukupno je objavljeno 430 međunarodnih standarda, što predstavlja 42% povećanja u odnosu na 1972. godinu i osam puta više od prosečnog objavljivanja standarda za poslednjih deset godina.

Iako je Međunarodna organizacija za standardizaciju ISO osnovana 1947. godine, skoro 70% od svih 2500 ISO standarda su objavljeni ili revidirani u toku poslednje četiri godine.

U 1973. godini je održano više od 600 ISO zasedanja u 27 zemalja, kojima je prisustvovalo najmanje 20.000 stručnjaka iz celoga sveta. Pošto svako zasedanje traje u proseku, dva ili tri dana, znači da je bilo po osam ISO zasedanja svakoga radnog dana u toku godine.

Na primer, od 22. do 26. oktobra 1973. godine ISO stručnjaci su diskutovali u Parizu o rashladnim uređajima i zaštitnoj odeći; u Minhenu (dizalice); u Madridu (lakti metali); u Londonu (skrob — hemija — gume); u Bakuu (nafta); u Tbilisiju (ferolegure); u Frankfurtu (kancelarijske mašine).

Od 1969. godine za ova tela ISO su udvostručena, tako da sada ukupan broj tehničkih komiteta, potkomiteta i radnih grupa iznosi 1500.

ISO Press Service, January 1974

ublažavanje zamora zubnog lekara

Dosadašnji napredak u postupcima anestezije i zubarstva išao je na ublažavanje fizičke i psihičke napetosti bolesnika koji seda u fotelju zubara. Sada, više brige se poklanja tome kako da se ublaži zamor samog zubnog lekara.

Jedan novi međunarodni standard, koga je izradio jedan tehnički ISO komitet, sastavljen od međunarodnih eksperata u zubarstvu (ISO/TC 106), pruža glavne principe za pripremanje boljih uslova na radnom mestu zubara. Ovaj dokument koji je izrađen u tesnoj saradnji sa Međunarodnom federacijom zubara (FID), raspravlja o međusobnom položaju bolesnika, zubara i njegovog asistenta sa gledišta maksimalno efikasnog dejstva.

Za određivanje najpogodnijeg radnog položaja ISO ne traži da se propišu kruta pravila. Predloženi međunarodni standard može da olakša razmenu informacija koje dozvoljavaju da se uporede vrednosti poslova oko istraživanja i praktični eksperimenti ostvareni u različitim delovima sveta.

Predlog standarda ISO 3246 poklanja veću pažnju tome da zubar i asistent mogu postići dobar položaj pri radu:

— izbegavanjem uvijanja i bočnog nagiba kičme i ograničavanjem nagiba napred, dozvoljavajući lako okretanje ramenima;

— izbegavanjem zamora donjih udova i karlične duplje, sedeći što je više moguće;

— držanjem lakta uz trup (telo);

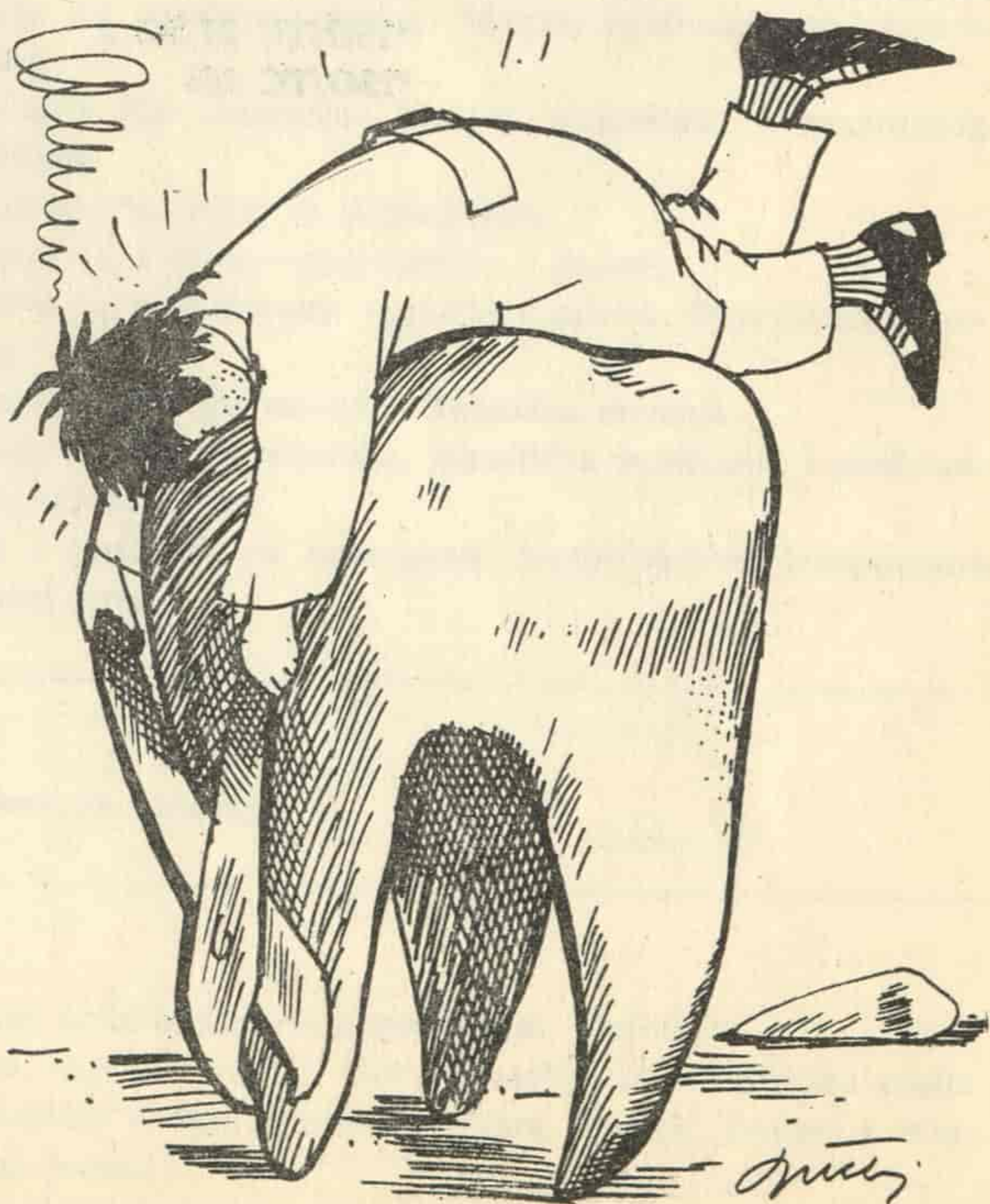
— držanjem, toliko koliko je to moguće, podlaktice horizontalno i stabilno;

— držanjem prstiju, šake i članka ruke toliko olabavljene koliko je to moguće.

Predlozi sadržani u ISO/DIS 3246 podneti su na odobrenje članovima Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO, nacionalnim zavodima za standardizaciju 57 zemalja. Dokument može da bude modificiran u smislu primedaba ili formulisanih prigovora.

Komitet ISO/TC 106 je izradio do danas 11 međunarodnih standarda za zubarstvo, koji se odnose na zubarske brusove i glodala i specifikacije za leguru zubarskog zlata za livenje, amalgame, vosak za zubarski inlejš, zubarske silikatne i einkfosfatne cemente, proizvode za ulaganje na bazi agar-agara i alginata i kompozicije plastičnih masa za osnove zubarskih proteza.

ISO New Service, (November 1973)

stvorena je informaciona mreža ISO

Prvog januara 1974. godine zvanično je počela da postoji informaciona mreža ISO. Zamisao je bila da se poveže Informacioni centar ISO sa centralnim sekretarijatom u Ženevi i informacionim centrima koje su naimenovale nacionalne organizacije za standarde širom celog sveta da bi se stvorila brza i efikasna služba tehničkog informisanja u vezi sa svim pitanjima koja se odnose na standardizaciju. Zamisao o raščlanjenim specijalizovanim informacionim centrima, umesto jedne centralne, sveobuhvatne jedinice, naišla je na povoljno mišljenje zbog mnogih praktičnih razloga, a usavršena sredstva komuniciranja koja se danas mogu ostvariti, omogućila su usvajanje ovakve koncepcije.

Izgleda da će ovo biti i model za obrazovanje informacionih službi u oblasti standardizacije. Specijalizacija u pojedinim centrima se mora kombinovati sa efikasnom razmenom informacija.

Vremenom, informaciona mreža ISO će imati dalekosežne praktične posledice od velikog značaja. Za informacione centre o standardima ovo će značiti da će vreme potrebno za katalogiziranje, označavanje i obradu informacija biti smanjeno, a informacije će moći lako da se dobiju na bilo kojem mestu. Istovremeno, ovo uslovljava i povećanu odgovornost da se na zahtev upućen iz drugih centara pošalje odgovor, a takođe i moralnu obavezu da se što pre postignu i održe izvesne minimalne norme efikasnosti. Na primer, informacioni centar ISO u Ženevi će morati da obezbedi mnogo potpuniju informacionu službu o internacionalnim standardima, sporazumima i propisima koji imaju vrednost za standardizovanje, bilo da ih je objavio ISO ili neka druga međunarodna organizacija.

Neposredni zadaci koji se postavljaju pred nacionalne organizacije za standardizaciju, pre svega, zahtevaju kompetentnu jedinicu za informisanje u dotičnoj zemlji, koja treba da služi kao ulazno mesto za informacionu mrežu ISO. Ova jedinica će morati da uloži napor da postane potpuno informisana o svim standardima u svojoj zemlji. Najmanje jedna osoba treba da bude odgovorna za rukovanje zahtevima koji će biti primljeni preko informacione mreže ISO.

Ostaje još mnogo problema koje treba rešiti. Glavni organ za nalaženje odgovora biće stalni komitet ISO za proučavanje naučnih i tehničkih informacija u oblasti standardizacije (INFCO), u kojem je sada zastupljeno 18 zemalja. Neki od problema su sledeći:

- razvijanje zajedničke tehnike indeksiranja,
- razvijanje sistema za razmenu informacija između centara,
- razvijanje jednostavnih standardnih oblika za čuvanje podataka za sakupljanje statističkih podataka itd.
- utvrđivanje mehaničkih i ostalih sredstava za rad centra i proučavanje ekonomskih prednosti ili nedostataka koji nastaju njihovim usvajanjem. Pri kojem radnom opterećenju ova sredstva postaju efikasna?

Među prvim zadacima biće izrada programa centara koji pripadaju mreži i periodični koji će donositi novosti o mreži i ostale podatke od značaja za bibliotekare, dokumentaliste i informacione službenike koji rade u centrima za informacije o standardima.

Bulletin ISO 1, (January 1974)

primena standarda

Mada su političke i sociološke razlike među narodima postale dublje nego ikada, svet je danas, rečeno jezikom tehnologije i industrije postao internacionalan.

Iz ovoga proizlazi da se i izrada standarda neizbežno treba da odvija na međunarodnom planu. Ova težnja se danas manifestuje na taj način što se povećava broj zemalja koje sve više uključuju svoje snage u poslove ISO — preciznije rečeno, u izradu međunarodnih standarda. Prošla su vremena kada su međunarodni sporazumi sadržali samo okvir u kome su se nacionalnim standardima ili standardima preduzeća uslovljavale samo njihove osnovne specifikacije. Međunarodni standardi se danas sve više koriste na svim nivoima.

Novo gledište dovelo je do impozantnog prodora ISO standarda u toku poslednjih godina. Godina 1973. bila je za organizaciju izuzetno nova. Bilo je objavljeno oko 430 standarda, što je u odnosu na 1972. godinu predstavljalo povećanje od oko 42%.

Ovo je takođe pokazalo da je za poslednje četiri godine bilo objavljeno ili revidirano oko 70% standarda. To isto znači da još samo neke nacionalne institucije za standardizaciju »proizvode« danas više standarda od ISO — i da postoji težnja da se pri izradi standarda sa nacionalnog pređe na internacionalni nivo. Međutim, još uvek postoji određena razlika između oblasti primene ISO-standarda i onoga što pokrivaju radovi na nacionalnom nivou. Dok se u radovima ISO naročito insistira na izradi standardnih metoda ispitivanja i drugim osnovnim standardima, što je prirodno za uspostavljanje čvrste osnove za međunarodnu standardizaciju, radovi na nacionalnom nivou su više orijentisani na izradu standarda za proizvode. Nameće se dakle, potreba da se ubuduće izrađuje znatno veći broj međunarodnih standarda za proizvode koji bi se mogli koristiti bez ostalih formalnosti u procesima razmene dobara i službama. Ovaj zahtev nameće novu i značajniju orijentaciju naše standardizacije.

Izrada i objavljivanje potrebnih standarda su osnovni zadatak standardizacije, ali oni nisu sami sebi cilj. Vrlo je važno da standardi budu osposobljeni za široku primenu. Nacionalne institucije za standardizaciju imaju u ovoj oblasti mnogo iskustva i ISO treba ovom problemu sada da posveti veću pažnju. Pre svega, moramo se upoznati sa svim interesantnim delovima koji su uneseni u standarde. Ova gledišta postaju sve značajnija u svetu u kome se prodiranje informacija odvija ubrzanim ritmom i u kome se svake godine pojavljuju milioni dokumenata.

Ako su u srednjem veku ljudi sa univerziteta mogli da pročitaju svu dokumentaciju koja se odnosila na njihovu oblast, današnji stručnjaci imaju teškoće da u toku jednog dana pregledaju samo najznačajnije novosti iz oblasti za koju su zainteresovani. Informacije moraju dakle da budu selektivne.

Ovo je i bio razlog što je savet ISO pristupio osnivanju mreže ISO sistema informisanja, koja je počela da dejstvuje od 1. januara 1974. godine. Sistem, (koji je niže opisan detaljnije) predstavlja prvi pokušaj da se organizuje brza i efikasna služba tehničke informacije o svim pitanjima koja se odnose na standardizaciju.

Kada ovaj sistem bude savršeno uhodan, svi centri za informaciju koji se bave standardizacijom štedeće i vreme i sredstva, a korisnici će imati bolje usluge.

No, nije dovoljno donositi standarde najboljeg kvaliteta koji bi mogli da odgovore na sve postavljene tehničke zahteve. Ne treba da se zadovoljimo samo pasivnom ulogom, treba da preispitamo naše zadatke i da obezbedimo prodiranje standarda u one mnogobrojne oblasti u svakoj zemlji, gde ciljevi našeg rada još nisu dovoljno shvaćeni ili su čak potpuno nepoznati.

Standardizacija ne interesuje samo proizvođače i profesionalne korisnike standarda. Ponekad vrlo je važno da obični ljudi, žene i deca shvate značaj i korisnost standardizacije za njihov svakidašnji život.

ISO ima jedan usklađen program javnih izveštaja koji već daje svoje rezultate. Organizacija je, bez sumnje, mnogo poznatija i prihvaćena nego što je to bila pre pet godina. Kao što je slučaj sa novom mrežom ISO sistema za informacije i program javnih veza zasnovan je na širokoj saradnji između Centralnog sekretarijata i komiteta članica ISO. Najnoviji film ISO pruža izvrstan primer ovakve saradnje, jer obuhvata sekvence izabranih filmova priloženih od dvanaest zemalja članica.

Kao što su standardi rezultat zajedničkih napora svih članica ISO, organizacije koja danas okuplja više od 100.000 stručnjaka, isto tako treba ujediniti sredstva da bi se osigurala njihova najveća primena.

Svet računa na ISO kao na specijalizovanu međunarodnu instituciju koja se bavi standardizacijom, da međunarodnu saradnju pretvori u konkretne rezultate. ISO to može, ali od naših zajedničkih napora zavisi odgovor vezan za ova očekivanja.

ispitivanje kuhinjskog posuđa termičkim udarom

Nov međunarodni standard ISO propisuje metodu ispitivanja otpornosti emajliranog posuđa termičkim udarima. Utvrđuje se da li će jedna nova lepa šerpa koja izlazi iz sasvim vruće peći ispucati, ili će se oljuštiti ako se zaroni u hladnu vodu.

ISO-metoda određivanja sastoji se iz serije običnih termičkih udara (pri čemu se opit započinje sa temperaturom od 200°C), tako što porast temperature između dva uzastopna opita iznosi 20°C. Opit se smatra završenim kad dođe do prve vidljive pojave oštećenja. Pukotinice (risovi) koji se stvaraju u emajlu najčešće su tako fini da se ne mogu videti golim okom. Međutim, za vreme uzastopnih zagrevanja, može se zapaziti da voda zaostala u pukotinicama brzo ispari i da dolazi do ljuštenja emajla.

Temperatura termičkog udara koja prethodi prvoj pojavi oštećenja predstavlja temperaturu koja se taloži radi interpretacije rezultata.

Postizanje međunarodne saglasnosti oko usvajanja standardnih metoda ispitivanja, takvih kao što je ova isporučena od međunarodne organizacije za standardizaciju ISO 2747, znači mnogo za olakšanje međunarodne razmene. Proizvođači su se odlučili za jedinstveno merilo za proveru njihovih proizvoda umesto serije raznih kriterijuma ove ili one zemlje.

ISO Service de Presse, January 1974

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardoteci Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju — Standardoteka, Beograd, Cara Uroša br. 54.

ČSN — Čehoslovačka
GOST — SSSR

- DK 001.4 : 62 (083.74)
GOST 18831—73 Tehnologičnost' konstrukcij. Terminy i opredeleniya
- DK 532.137 (083.74)
GOST 13368—73 Viskozimetry GSP. Obshchie tekhnicheskie usloviya
- DK 614.893.2
GOST 19134—73 Ochki korriruyushchie
- DK 615.45.001.45 : 656
615.45.001.45 : 621.796
ČSN 86 2002/73 Stabilita léčiv. Zakladni ustanoveni
- DK 621.315.624.6
ČSN 34 9325/73 Keramické izolátory. Izolátory pro trakčni vedeni drah
- DK 621.316.925
ČSN 35 3438/73 Elektromagnetické stroje netočivé. Plynova rele
- DK 621.436—632 (083.74)
GOST 305—73 Toplivo dizel, noe
- DK 621.65.001.4 (083.74)
GOST 6134—71 Nasosy donamicheskie. Metody ispytanij
- DK 621.794.61 : 669 716.9
ČSN 03 8620/73 Povlaky vytvorene anodickou oxidaci hliniku. Technické požadavky, jakost a zkoušeni
- DK 621.798.001.4 (083.74)
GOST 19089—73 Upakovka. Metod opredeleniya vibrozashchitnykh svojstv
- DK 621.867
ČSN 26 4701/73 Transportni zarizema. Kladičkove trake. Zakladni parametry
- DK 621.867.6
ČSN 26 4501/73 Transportni zariženi. Valečkove traté. Zakladni parametry
- DK 621.896 (083.74)
GOST 19099—73 Sistemy smazochnye. Obshchie tekhnicheskie trebovaniya
- DK 629.11.011 673 (083.74)
GOST 18699—73 Stekloochistiteli ehlektricheskie. Tekhnicheskie trebovaniya
- DK 631.313/.314 : 620.1
ČSN 47 0130/73 Zemedelské stroje. Zkoušeni bran a smyku
- DK 633.12 (083.74)
GOST 19092—73 Grechikha. Trebovaniya pri zagotovkakh
- DK 636.32/.38.081.8
ČSN 46 6213/73 Kontrola užitkovosti ovci
- DK 636.32/.38.082.11
ČSN 46 6214/73 Kontrola dedičnosti ovci
- DK 636.39.081.8
ČSN 46 6233/73 Kontrola užitkovosti koz
- DK 637.143
ČSN 57 0801/73 Sušene mlečne výrobky. Společna ustanoveni
- ČSN 57 0803/73 Sušene mleko konzumni
- DK 638.16
ČSN 57 0490/73 Včeli med. Norma jakosti
- DK 643.352.32
ČSN 94 5105/73 Výrobky z plechu a drotu. Tlakove varne nádoby. Technicke dodavacie predpisy
- DK 66.023 : 539.4 (083.74)
GOST 14249—73 Sosudy i apparaty. Normi i metody pascheta na prochnost'
- DK 66.063.726 (083.74)
GOST 19096—73 Diektilsebatsinat termostabil'nyj
- DK 661.723-13—16—498.1 (083.74)
GOST 8502—73 Diftorkhlormetan
- DK 661.842.43
ČSN 65 4905/73 Ledek vapenaty
- DK 661.876.1 (083.74)
GOST 2912—73 Okis' khroma tekhnicheskaya
- DK 662.749.36 : 674.048
ČSN 65 8342/73 Černouhelne dehtove oleje. Impregnační olej. Special

- DK 663.253 : 543.06 (083.74)
GOST 13192—73 Vina i kon'yaki. Metody opredeleniya sodержaniya sakharov
- DK 663.61 : 543.3 (083.74)
GOST 18963—73 Voda pit'evaya. Metody sanitarno-bakteriologicheskogo analiza
- DK 664.761.1
ČSN 56 0628/73 Pšenična mouka polohrubá T 550. Norma jakosti
- ČSN 56 0630/73** Pšenična mouka hladká T 650. Norma jakosti
- DK 664.762
ČSN 56 0620/73 Pšenična krupice hrubá T 450. Norma jakosti
- ČSN 56 0622/73** Pšenična krupice detska dehydrovana T 450. Norma jakosti
- ČSN 56 0625/73** Pšenična mouka hrubá T 450. Norma jakosti
- DK 668.472 (083.74)
GOST 14201—73 Kanifol' tallovaya
- DK 669.1 : 543
ČSN 42 0525/73 Chemicky rozbor technického železa. Stanoveni dusiku
- DK 669.14 : 620.178 (083.74)
GOST 18661—73 Stal'. Izmerenie tverdosti metodom udarnogo otpechatka
- DK 669.294 : 546.77.06 (083.74)
GOST 189041—73 Tantal. Metod opredeleniya sodержaniya molibdena
- DK 681.11.035.2 (083.74)
GOST 7137—73 Kamni chasovye
- DK 681.26.074 (083.74)
GOST 7328—73 Giri obshchego naznacheniya
- DK 687.17 : 677.651 : 658.562.64 (083.74)
GOST 1115—73 Izdeliya trikotazhnye verkhnie. Opre-delenie sortnosti

Jugoslovenski zavod za standardizaciju

raspolaže novim katalogom jugoslovenskih
standarda ▶ jugoslovenskim standardima ▶
zbičkama standarda iz pojedinih grana
privrede ▶ posebnim zbičkama standarda
crne metalurgije A5 formata

41

428/1974

700021308,3

COBISS

